Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 296/1291 | Łódź, Poniedzialek, 26 grudnia 1927 r. | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ב טבת תרפ"ח | Nr. 296/1291

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

געשטארבען וולאדימיר טיאמקין

פאריז, 25. (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) דער בעקאנטער יודישער כלל-טוער וולאדימיר טיאמקין איז געפעהרליך קראנק געווארען. די דאקטוירים גיבען נישט קיין האפנונג איהם צו דערהאלטען ביים לעבען.

פאריז, 25. (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) 2 א זייגער ביינאכט האט זיך דער געזונד-צושטאנד פון וולאדימיר טיאמקין פערערגערט. דער קראנקער האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין און ס'האט זיך אנגעהויבען די גסיסה. אין א קורצער צייט שפעטער האט טיאמקין אויסגעהויכט די נשמה. ביים בעט פון פערשטארבענעם איז געווען זיין נאהענטע משפחה און זיינע פריינד.

טיאמקין איז אלט געווען 66 יאהר.

וולאדימיר יאנאוויטש טיאמקין איז געבוירען געווארען אין 1861 יאהר, אין כערסאנער גובערניע, אין א יודישער אינטעליגענטער אסימילירטער פאמיליע. שוין זייענדיג א שילער אין די עלטערע קלאסען פון דער מיטעל-שול, האט ער זיך פעראינטערעסירט מיט דער נאציאנאלער יודישער בעוועגונג, וועלכע האט איהם מיטגעריסען. נאך די רוסישע פאגראמען פון יאהר 1881 איז ער אריינגעטראטען אין די „חובבי ציון", געווען א דעלעגאט צום היסטארישען קאטאוויצער צוזאמענפאהר. אין 1886 י. האט ער געענדיגט דעם פעטערבורגער טעכנאלאגישען אינסטיטוט און זיך דאן געווידמעט דער געזעלשאפטליכער טעטיגקייט.

אין 1890 י. האט ער אין אויפטראג פון אדעסער פאלעסטינער קאמיטעט (צוזאמען מיט הרב מאהילעווער און דר. כאזאנאוויטש פון ביאליסטאק) בעזוכט ארץ-ישראל כדי אויסצופארשען דעם צושטאנד פון די דארטיגע יודישע קאלאניעס. אלס „ראש כל היהודים" האט ער דאן בעקומען פון דער טערקישער רעגירונג א עהרען-וואך פון 24 סאלדאטען, וואס האבען איהם בעגלייט אין זיין וועג.

צוריקקומענדיג פון א"י האט ער אין 1891 יאהר אנגענומען דעם פאסטען פון ראבינער אין יעליסאוועטגראד און האט אנגעהויבען א געזעלשאפטליכע טעטיגקייט אין ברייטען פערנעהם. בעת'ן ענטשטעהען פונ'ם פאליטישען ציוניזם איז ער גיך געווארען איינער פון די באהענטסטע מיטארבייטער פון ד"ר הערצל, פיל מאל געוועהלט געווארען אין ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט און, זייענדיג א „בעפולמעכטיגטער" אין דרום-ראיאן פון רוסלאנד, אליין א גלענצענדער רעדנער, געפיהרט אנ'אקטיווע ציוניסטישע טעטיגקייט. ארגאניזירענדיג ציוניסטישע קרייזלעך און ארויסטרעטענדיג אליין מיט עפענטליכע רעפעראטען, וואס איז צו יענע צייטען אין רוסלאנד געווען גענוג שווער און ריזיקאליש.

אין 1910 יאהר האט ער פון דער יעליסאוועטגראדער קהלה בעקומען אלס מתנה א הויז. אינזש. טיאמקין איז געווען זעהר פאפולער און בעליבט אין די ברייטסטע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג ווייט אריבער די גרעניצען פון זיין שטאט. אין 1910 יאהר איז ער אויסגעוועהלט געווארען אויפ'ן רבנים צוזאמענפאהר אין פעטערבורג, וועלכען ס'האט ארגאניזירט די רוסישע רעגירונג, און געשפילט דארט א זעהר אנגעזעהענע אנפיהרענדע ראל. ער האט אלע מאל געהערט צו די ראדיקאלע קרייזען פון ציוניזם. און איז שפעטער אפריכטענדיג גלות אין פאריז, געווארען צוזאמען מיט זשאבאטינסקי'ן דער גרינדער פונ'ם רעוויזיאניסטען פערבאנד, וואו ער איז ביז צום לעצטען טאג געווען וויצע-פארזיצער פון צענטראל-קאמיטעט.

נאך דער רוסישער רעוואלוציע איז אינזש. טיאמקין געוועהלט געווארען פון יעליסאוועטגראד אין דער יודישער נאציאנאל - פערזאמלונג אין קיעוו, און דארט בעהערט געווארען מיט'ן שווערען און פעראנטווארטליכען אמט פון פארזיצער.

בעת ס'האט זיך אנגעהויבען ארגאניזירען דער קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס אין פאריז, וועלכער האט פארגעברייטעט צום ווערסאילער טראקטאט די „יודישע" פאדערונגען, איז וולאד. טיאמקין אלס מיטגליד פון דער רוסישער דעלעגאציע געווען אנ'אנגעזעהנער מיטארבייטער.

טיאמקין פיהרט א שווערען קאמף פאר זיינע ציוניסטישע איבערצייגונגען, איז אבער צום סוף געצוואונגען געווען צו פערלאזען רוסלאנד און זיך בעזעצען אין פאריז. ער ארבייט מיט אין פערשידענע יודישע ארגאניזאציעס, ווערט א מיטגליד פון עקזעקוטיוו פון דער וועלט הילפס-קאנפערענץ, אין איהר אויפטראג בעזוכט ער פוילען (אין יוני–יולי 1925).

וולאדימיר טיאמקין איז שוין זייט א לענגערער צייט געווען קראנק. ער האט אבער נישט אפגעלאזט זיין געזעלשאפטליכע טעטיגקייט. אין ערשט פארגעקומענעם שווארצבארד פראצעס איז ער אויפגעטרעטען אלס עדות, און זיין ווירדיגע האלטונג, זיין פאטריארכאלען אויסזעהען האבען געמאכט א גוואלדיג שטארקען איינדרוק אויף די ריכטער און געשווארענע.

ער האט שוין דאן געפילט אפשר, אז זיינע טעג זענען געצעהלטע און אויסגערופען: „שטעהענדיג מיט איין פוס אין קבר"...

דער פערשטארבענער איז געווען א פערקערפערונג פון א שטיק יודישער געשיכטע, פון אונאויפהערליכער ארבייט אויף די פערשידענסטע געביטען פון יודישען לעבען, פון קאמף פאר'ן קיום און אנערקענונג.

זאל איהם די ערד גרינג זיין!

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 38 יאהר מיין ליבע און אונפערגעסליכע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוועסטער און שוועגערין

נ. ע. חנה מילראד (פון דערהיים קליינמאן)

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 26. דעצעמבער ד. י., 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, ליפאווא 39, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער געעהרטען פערוואלטונגס-מיטגליד ח' אבע מילראד, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכע פרוי

נ"ע חנה

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מאנטאג, ד. 26 דעצ. ד. י. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, ליפאווא 39, ווערען אלע מיטגלידער אויפגעפאדערט אפצוגעבען דער פערשטארבענער דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג

פון לאסט-וועגען בעזיצער-פאריין, זאוואדזקא 5.

139

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין בליהענדער עלטער אונזער טייערע און נישט-פערגעסענע טאכטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ. ע.

יהודית בת ר' משה אהרן הכהן ז"ל

גערשט

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, ב' טבת תרפ"ח, 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז נארוטאוויטשא (דזיעלנא) 38, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

פאר א נידערלאגע אין קאטאוויץ ווערט א

יונגע קראפט

פון דער מאנופאקטור-בראנזשע

מיט דער קענטניש פון דער פוילישער און דייטשער שפראך, געזוכט. אפערטען אונטער "105" אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

138

אנ'ארט

צו שלאפען, עווענטועל מיט בעקעסטיגונג.

צו ערפאהרען סאלנא 11, וו. 23, פארטער.

144

מאסאזש- און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89.

יוקע-ביינער - פערקרימונגען, פאראליזען, נערווען-שמערצען, רעוימאטיזם, ארטריטיזם, שטוהל-פערשטאפונג, גינעקאלאגישע מאסאזשע, רעהאבילאציע פון פיזיש שוואכע קינדער (גרופען).

נאך דעם ענדיגען ר' שו"ע, ... ארויסגעגעבען א ...

עמפפאנג פון 3—5 נאכמ.

Z intencji zaślubin p.

GENI KARCOWICZ

z p. **MENDLEM KUPERMINCEM**

serdeczne życzenia składa

Personel Piekarni i Cukierni

M. Kuperminc.

142

פאַר אַ סאָוויעטיש=יאַפּאַנישען אפּמאַך

וואָס איז געווענדעט געגען ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 25 (ספּ. טעל.) אין די היגע דיפּלאָמאַטישע קרייזען גיט מען צו אַ וויכטיגע בעדייטונג די אונטערהאַנדלונגען צווישען יאַפּאַן און סאָוויעט-רוסלאַנד וועגען די כינעזישע ענינים. מ'רעכענט, אַז צוליב דעם מיס-ערפאָלג, וואָס די סאָוויעט-רעגירונג האָט געהאַט אין כינאַ, וועט זי איצט זוכען אַ דערנעהנטערונג מיט יאַפּאַן, דערביי זאָל די פערשטענדיגונג געווענדעט ווערען געגען ענגלאַנד.

מאָסקווע, 25. (ספּ טעל.) די סאָוויעטישע רעגירונג האָט ערטיילט אַ קאָנצעסיע אַ יאַפּאַנישען קאָנצערן אויף אויסצובויען און עקספּלואַטירען אין משך פון 30 יאָהר אַן'אייזענבאַהן-ליניע אויפ'ן ברעג פון שטילען אָקעאַן.

די באַהן-ליניע דאַרף אויסגעבויט-ווערען אין פערלויף פון 3 יאָהר.

מאָסקווע, 25 (ספּ. טעל.) אין אַ געשפּרעך מיט אַן'אויסלענדישען דיפּ-לאָמאַט האָט ריקאָוו ערקלערט. אַז די סאָוויעטישע רעגירונג האָט גאַנץ גענויע בעווייזען, אַז די אַנטי-סאָוויעטישע בעוועגונג אין דרום-כינאַ איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך ענגלישע אַגענטען, וועלכע האָבען געהאַט אין זייער רשות גרויסע פאָנדען, וואָס זענען געווען ספּעציעל צו דעם צוועק בעשטימט.

שאַנכאַי, 25 (ספּ. טעל.) דער סאָוויעטישער גענעראַל-קאָנסול אין שאַנכאַי האָט פערלאָזען שאַנכאַי און איז אַרויסגעפאָהרען קיין מאָסקווע, וואוהין ער וועט אָנקומען אַרום 10—9 יאַנואַר. נאָכדעם, ווי ער וועט אָפּגעבען דעם בעריכט, וועט בעשלאָסען ווערען וואָס פאַר אַ שריט עס זאָלען אָנגענומען ווערען מצד סאָוויעט-רוסלאַנד בנוגע צו דרום-כינאַ.

דער סאָוויעטישער קאָנסול אין קאַנטאָן איז נאָך אַלץ אַרעסטירט. ער האָט אָנגעהויבען אַ הונגער-שטרייק.

פּעקין. 25 (ספּ. טעל.) פון האַנקאַו ווערט מיטגעטיילט, אַז דאָרט זענען געקעפּט געוואָרען 15 קאָמוניסטען, צווישען זיי 5 פרויען. אַרעסטען און עקזעקוציעס פון קאָמוניסטען דויערן ווייטער.

קאַטאַסטראָפע מיט אַן'אינ=טערנאַציאָנאַלען צוג לעבען מינסק

מינסק, 15 ספּ. טעל. די היגע צייטונג „זוויעזדע" טיילט מיט, אַז דעם פערגאַנגענעם דינסטאָג פאַרטאָג איז אויף דער סטאַציע זשודזשין 53 ווי׳אָרסט פון מינסק געשעהען אַ קאַטאַ-סטראָפע מיט'ן אינטערנאַציאָנאַלען צוג וולאַדיסלאַוו—מאָסקווע, וואַרשע, פאַריז, וועלכער איז אָנגעפאָהרען אויף אַ שי-נע, וואָס איז אַוועקגעלעגט געוואָרען אויף די רעלסען, אַ וואַגאָן. 2 קלאַס איז אַראָפּ פון די רעלסען און האָט מיטגעשלעפּט 2 ווייטערדיגע וואַגאָנען. די צאָהל קרבנות איז אומבעדייטענד. די סעמאַפאָר-סלופּעס זענען צושמע-טערט געוואָרען. אין אַ שעה אַרום איז אָנגעקומען אַ שנעל צוג פון מינסק.

מ'רעכענט אַז די קאַטאַסטראָפע שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט די שרפות, וואָס זענען די לעצטע צייט פאָרגעקומען אין מינסק און אַז זי איז אויפגעפיהרט געוואָרען פון די זעלבע קרייזען.

פּתח-תקוה-אונרוהען אין ענגלישען פּאַרלאַמענט.

לאָנדאָן, 25. (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ). אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פאַרלאַמענט פאַר די ווייגאַכ-טען האָט דער אַרבייטער-דעפּוטאַט קנעל אינטערפּעלירט דעם אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר פאַר קאָלאָניאַל-ענינים וועגען די לעצטע געשעהענישען אין פּתח-תקוה. דער דעפּוטאַט האָט דערצעהלט, אַז בעת אין ארץ ישראל הערשט אַ גרויסע אַרבייטסלאָזיגקייט, האָט מען אין דער פאָמעראַנצען-קאָלאָניע צוגענו-מען 100 אַרבייטער, וועלכע זענען נישט אָרגאַניזירט אין פּראָפעסיאָנעלען פעראיין. די יודישע אַרבייטער האָבען זיך רוהיג פּראָטעסטירט, כּדי צו ווירקען, אַז זיי זאָלען צוגעלאָזען ווערען צו דער אַרבייט. דער וויצע-גובערנאַטאָר האָט אָבער געהייסען ברוטאַל פונאַנדערטריי-בען די יודישע אַרבייטער. 5 פרויען און 9 מענער זענען דערביי פערוואונ-דעט געוואָרען. דער סעקרעטאַר פון פּראָפעסיאָנעלען פעראיין און נאָך 16 אַנדערע אַרבייטער זענען אַרעסטירט געוואָרען. דער דעפּוטאַט האָט געפרעגט וואָס די ענגלישע רעגירונג האָט בדעה צו טון אין דער דאָזיגער ריכטונג

דער ציווילער דעפּוטאַט קאָלאָנעל וועדזשוואוד האָט געפרעגט, צי די פּאָ-ליציאַנטען וואָס האָבען פונאַנדערגע-טריבען די יודישע אַרבייטער אין פּתח תקוה זענען געווען אַראַבער און צי די יודישע אַרבייטער וועלען אויך צוגע-לאָזען ווערען צו דער אַרבייט?

דער אונטערשטאַטס - סעקרעטאַר אַרעמסבייגאָר האָט ערקלעהרט, אַז אָפיציעל ווייסט ער נאָך גאָרנישט ווע-גען די געשעהענישען. ער ווייס עס נאָר פון די צייטונגען, ער וועט זיך דעריבער ווענדען צו דעם הויך-קאָמי-סאַר פון פּאַלעסטינאַ וועגען אַ גענויען טעלעגראַפישען בעריכט און דערנאָך וועט ער ענטפערען אויף אַלע גע-שטעלטע פראַגען.

פּוילישע בירגער, וואָס האָבען בעת'ן קריגס-אויסברוך געוואוינט אין פראַנקרייך,

קענען איצט צוריק בעקומען זייער קאָנפיסקירטען פערמעגען

וואַרשאַ. 25 (טעלעפאָניש) בעת'ן אויסברוך פון קריג האָט די פראַנצויזי-שע רעגירונג קאָנפיסקירט פיל פערמע-גענס פון דאַמאָלסדיגע עסטרייכער, וועלכע האָבען דאַן געוואוינט אין פּאַריז. פיל פון די, וואָס האָבען שפּע-טער אָנגענומען די פּוילישע בירגער-שאַפט, דאַרפען איצט בעקומען צוריק דאָס קאָנפיסקירטע פערמעגען. דאָס פּוילישע אויסערן - מיניסטעריום האָט איצט בעקומען פון דער פראַנצויזישער רעגירונג אַ געוויסען סכום, וואָס דאַרף איבערגעגעבען ווערען די פּוילישע בירגער אַזוי ווי זייערע אַדרעסען זענען נישט בעקאַנט נישט דער פראַנצויזישער און נישט דער פּוילישער רעגירונג, האָט דאָס אויסערן-מיניסטעריום אויפגעפאָ-דערט אַלע פּוילישע בירגער, וואָס האָבען בעת'ן קריגס-אויסברוך געוואוינט אין פראַנקרייך און מ'האָט ביי זיי קאָנפיסקירט זייער פערמעגען, אַז זיי זאָלען מיטטיילען זייערע אַדרעסען.

איינגעפאַלען אַ קאַשטשאַל

וואָס איז אויסגעבויט געוואָרען מיט 700 יאָהר צוריק.

פּאַריז, 25. (סט. טעל.) אין מאָנ-טעלימאַר איז איינגעפאַלען אַ קאַשטשאָל וואָס איז אויסגעבויט געוואָרען אין 13 יאָהר-הונדערט. כּדי אויפצוהאַלטען די געביידע, וואָס האָט אַ גרויסען ווערט אַלס אַלטערטום זענען איצט געפיהרט געוואָרען רעמאָנט-אַרבייטען, און בעת די דאָזיגע אַרבייטען איז דער קאַש-טשאָל איינגעפאַלען.

נייע באַהן-הלואה מיט פּרעמיעס

זאָל אַרויסלאָזען דאָס באַהן=מיניסטעריום.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש) די 10-פּראָצענטיגע באַהן - הלואה, וואָס איז אַרויסגעלאָזט געוואָרען אין 1924 אין שווייצאַרישע פראַנק, איז אינגאַנצען אויסגעקויפט געוואָרען און ווערט איצט אויף דער אַקציען בערזע שטאַרק גע-זוכט. איהר קורס בעטרעפט 103 שווייצאַרישע פראַנק אַנשטאָט די נאָמינאַלע 100.

דאָס באַהן-מיניסטעריום פּראָיעקטירט דערפאַר איצט אַרויסלאָזען אַ נייע הלואה אויף 50 מיליאָן זל. די הלואה זאָל פערווענדעט ווערען אויף אויסצובויען אַ באַהן-ליניע פון קויהלען-ראַיאָן קיין דאַנציג. די דאָזיגע הלואה זאָל זיין אַ פּרעמיען-הלואה (ד. ה. מיט געווינסען אַנ'ערך ווי די איצטיגע דאָלאַרובקע).

PERFUMERJA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11

עמפּפעהלט א רייכען אויסוואַהל
פון די נייעסטע פּערפומען,
טואַלעט=זייפען, קרעמען, פּודער,
קעלנישע בלומען-וואַסערן ווי ..יך אַלערליי
קאָסמעטיק צו האַנקורענץ=פּרייזען
פאַר ענגראָסיסטען ראַבאַט
בעמ.: פּודער קאָטי און הוביגאַן אויף דער וואָג

Dr. med.
BRAUN
פּאַלודניאַווא 28,
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָווענד.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגיערזער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכם. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטרא-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12—3 נאָכם. און פון 6—9 אין אָווענד.
לעטשניצע פרייזען.

AKUSZERKA
G. SALIMONOWA
Szkolna 12
נעהמט אָן געבורטען.

חסידי קאַמיעננאַ 17 ברסלב
מוצש"ק ויחי, י"ד לחודש טבת שנת תרפ"ח
אָרדנען מיר איין אין גרויסען ענגלישען זאַל אַלעע 1-טער מאַי 2
פּינקטליך 6 אַ זייגער אין אָוועגד
אַ חגיגת התחלת ספר-תורה
מיט אַ גוט איינשטודירטען כאָר, וועלכער וועט צווישען אַנדערן אויספירען דעם בעש"ט זצ"ל און ברסלב'ער
הנוסעים נגונים אין בעגלייטונג פון אַ 1-קל. אָרקעסטער. לאומן
אויך וועט גערעדט ווערען מעניגא דיומא.
בילעטען שוין צו בעקומען: ה. בוכאַלטער (פּולנאָצנאַ 5); א. באָרגשטיין (זאַמאַצוקאַ 33); ל. יאַרקעוויטש (אַלעקסאַנדער 22) און ביים צײַטונגס-פערקויפער (זאַוואַדזקאַ 7) או אין טאָג פון דער חגיגה פון 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג ביי דער קאַסע.
145

לעטשניצע (פאַר קומענדע קראַנקע)
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט
„SALUS"
גלובנא 41 טעל. 46-65. איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוועגד זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן האַלז און נאָז קראַנקהייטען	פון 11 — 12
ד"ר לאַנדקאָ	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער קראַנקהייטען	פון 11 — 12 4½ — 6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראַנקה.	פון 1—2 און 6½ — 7½
ד"ר שמערלאַווסקי	פרויען קראַנקהייטען און אַקושעריע	2½—3½, 5½ — 6½ זונטאָג פון 12—1
ד"ר זילבערשטראָם	וועגערישע און גע-שלעכטס - קראַנקה	פון 11½ — 1 און 7 — 8
ד"ר גאָלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	10½ — 11½
ד"ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקה.	פון 11—12 און פון 3—5
צאַהן-אַרצט פרוי לאַנדקאָ / „ סט געלבערג	צאַהן- און מויל-קראַנקהייטען	9½ — 12 און פון 4—7 / 12- — 2 און פון 7 — 8

אָפּאַטרונקעס, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען פּאָקען שטעלען. אַלערליי אַנאַ-ליזען (ווי אורין, פלעגמאַ, בלוט א. אַז. וו.) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. געבורטס=הילף בעראַטונגען פאַר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאָראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאַטין א. אַז. וו.
ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. וויזיטען אין שטאָט.
שויץ=אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ווי'כטיג פאַר פאַבריקאַנטען און סוחרים!
אויב איהר ווילט שיקען אייערע סחורות קיין וואַרשאַ צום פערקויפען, ווענ-דעט אייך נור צו דער בעוואוסטער עקספּעדיציאָנס=פירמע פון
שלמה גאָלדקאָרן, פּעטריקאָווער 26 טעלעפאָן 47-16.
וואו עס ווערען טעגליך וואַגאָנען-לאַדונגען מיט ספּעציעלע בעגלייטער אָוועקגעשיקט און ווערען צוזאַמענגענומען אינדערפריה פּינקטליך צום בעטרעפענדען סוחר צוגעשטעלט. די סחורות ווערען לויט'ן וואונש אַסעקורירט.
איך בעזיץ גרויסע לאַגער-רוימען אין וואַרשאַ, נאַלעווקי 13 און האָב ספּעציעל איינגע-אָרדענטע שרענק פאַר יעדען סוחר, וואו די סחורה קען לאַגערען.
די לאַגערס זענען אַסעקורירט פון גנבה און פייער. מיט אַכטונג
SALOMON GOLDKORN
Łódź, Piotrkowska 26, tel. 16-47.
WARSZAWA, Nalewki 13, tel. 209-07.

וויכטיג פאַר בעל=שמחות
איך גיב אויף אָבנוץ
געפּעסער, גאָפּעל, לעפעל, מעסער, ווינער-שטיהל
א. אַז. וו. — צו ביליגע פרייזען! — עכט כשר! — מיט אַכטונג
פרידוואַלד, פּאַלודניאַווא 10.
בעמערקונג: דער זאַל ווערט אויך אָבגעגעבען אויף חתונות. 135

לאָדז. 26 דעצעמבער 1927.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 26 דעצעמבער 1927

דער תוכן פון דער רומענישער גערעכטיגקייט.

אונזער פאָרויסזאָג איז מקוים געוואָרען:

מיר האָבען פרייטאָג, ווען ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון די רומענישע סטודענטען פערזיכערט, אַז די טאַטעס זייערע מעגען זיין גאַנץ רוהיג — ס'וועט זיי קיין בייז נישט געשעהן, און קיין עין הרע וועט זיי, חלילה, נישט פערשאַטען.

מיר האָבען קיין טעות נישט געהאַט, און איצט ווייסען מיר שוין דעם רעזולטאַט פון פּראָצעס.

פאַר דעם פעסטגעשטעלטען פאַקט פון מאַכען אַ בלוטיגען פּאָגראָם און דער'הרג'ענען עטליכע יודען זענען די בוליגאַנישע רומענישע סטודענטען פערמשפּט געוואָרען (נישט אַלע, וואָס האָבען צוגעלייגט אַ האַנד צו דער בלוט פערגיסונג) פון 5 טאָג ביז 2 חדשים תפיסה...

זעלבסטפערשטענדיג, אַז לויט דער אַלגעמיינער שטימונג אין רומעניען, און לויט די פערהעלטענישען דאָרטען, איז, אפשר, לגבי די בוליגאַנעס בעגאַנגען געוואָרען אַ שטיקעל עוולה, וואָרום, לעולם, זענען זיי דאָך בעגאַנגען אַ פּאַטריאָטישע טאַט, און דערפאַר קומט זיי אַן אויסצייכענונג אין דער פאָרם פון אָרדענס און אַ יישר כוח...

צוליב זייער אייגענעם נוצען האָבען זיי דאָך נישט דער'הרג'עט קיין יודען, נאָר געטון האָבען זיי עס „פאַר העכערע אידעאַלען".

פאַר אַזעלכע מעשים קומט נישט, לכל הדעות, שיסען, הענגען אָדער לעבענסלענגליכע קאַטאָרגע, און אויב די רומענישע יוסטיץ האָט, וואַהרשיינליך, אויסגעזוכט דעם זכות אויף די בעשולדיגטע, און זיי בעשאָנקען לפנים — (מיר שטרייכען אונטער דעם „לפנים", וואָרום, נאָך-אַמאָל: קיין האָהר וועט פון זייערע קעפּ נישט אַראָפּפאַלען!) מיט דער קליינער, לעכערליכער שטראָף פאַר אָרגאַניזירען און דורכפיהרען אַ מאָרד פון רומענישע בירגער, איז עס אַ סימן, אַז לא אלמן ישראל... עס קאָן זיין נאָך ערגער!

מ'האָט דאָך געקאָנט פער'משפּט'ען אַ ביסעל יודען דערפאַר, וואָס דורך זייער עקזיסטירען, גיבען זיי די רומענער די מעגליכקייט צו מאַכען פּאָגראָמען.

און קיין בייז וואָלט דאָך אויך נישט געשעהן, ווייל ס'איז דאָ אַזאַ אַלט אויסגעפּרובט מיטעל, ווי בעטען מחילה:

— ענטשולדיג,— וואָלט מען געקאָנט זאָגען — מיר האָבען נישט געוואָלט בעפרייען די בוליגאַנעס, נאָר אַזוי איז עס שוין אַרויסגעקומען...

און אַזוי טאַקי האָט זיך דאָך דער רומענישער אינערן-מיניסטער ענטשולדיגט פאַר די צוויי רבנים פון גרויס-וואַרדיין און קלויזענבורג פאַר די פּאָגראָמען.

מן.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

דער קריזיס און די צוקונפט פון דער דעמאָקראַטיע.

אַן אַרטיקעל פון לאָרד עדוואַרד גרעי.

לאָרד עדוואַרד גרעי, געוועזענער אויסערן - מיניסטער, איינער פון די בעדייטענדסטע מלוכה-מענער אין גרויס-בריטאַניען, האָט פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל וועגען קריזיס פון דער מאָדערנער דעמאָקראַטיע. לאָרד גרעי שרייבט:

די געשיכטע לערנט, אַז דאָס אָנפערטרויען די מאַכט איין קלאַס פון דער בעפעלקערונג, אָדער עטליכע קלאַסען, אויסשליסענדיג די אַנדערע, ברענגט צו מיסברויכען. מ'האָט געהאָפט, אַז די איינשטעלונג פון דעמאָקראַטישע פאַרלאַמענטאַרישע רעגירונגען וועט די דאָזיגע מיסברויכען אויפהאַלטען, און אין דער ריכטונג זענען געגאַנגען אַלע אָנשטרענגונגען פון די רעפאָרמאַטאָרען. די האָפנונגען האָבען געהאַט אַ בערעכטיגטען יסוד; אָבער די האָפנונג, אַז די דעמאָקראַטיע זאָל קאָנען לעזען אַלע געזעלשאַפטליכע פּראָבלעמען, האָט געמוזט ברענגען צו אַן ענטוישונג, ווייל איין זאַך איז, ווען אַ רעגירונג בעמיהט זיך אויסצומיידען אומטאָלעראַנץ, אונטערדריקונג און עולות און גאָר עפּעס אַנדערש איז, ווען זי וויל בעזייטיגען די עולות, וואָס שטאַמען נישט פון איהר גופא. דער פועל יוצא דערפון איז דער, וואָס די דעמאָקראַטיע, וועמעס בעדייטונג עס האָט פריהער קיינער נישט קוועסטיאָנירט, ווערט איצט אַ געגענשטאַנד פון קריטיק און אפילו פון אָנגריפען.

אָפט וואַרפט מען פאַר דער מאָדערנער דעמאָקראַטיע, אַז זי גיט נישט אַרויס קיין גרויסע פערזענליכקייטען. ס'איז ווערט זיך אָפּצושטעלען אויף דער פראַגע, צו איז די דעמאָקראַטישע אָרדנונג מעהר ווידערשטאַנדספעהיג נעגען איינפלוס פון גרויסע מענשען, איידער אַנדערע רעגירונג-סיסטעמען. אויב דאָס פאָלק איז אומעכטיג און פאַסיוו און די רעגירונג געפינט זיך אין די הענד פון עטליכע מענשען, קאָן אַ מענש מיט אַן אויסגעשפּראָכענער איגדיווידואַליטעט דערגרייכען צו אַ דעצידירענדער שטעלונג. אָבער אַזעלכע בעדינגונגען זענען שוין ביים היינטיגען טאָג נישט פערהאַן. דאָס פאָלק איז היינט נישט קיין פאַסיווע מאַסע, נאָר איז פול מיט איניציאַטיוו. אפילו די פעהיגסטע מענשען ווייזען היינט גיכער אָן די ריכטונג אין עפענטליכען לעבען, איידער זיי שאַפען; זיי לענקען די געזעלשאַפטליכע מיינונג, וועלכע איז גערופען געוואָרען צום לעבען נעגען זיי און אָהן זיי; זיי זענען ווי מאָטאָרען, וועלכע ווערען געטריבען דורך אַ קראַפט, וואָס נישט זיי האָבען אַרויסגערופען און נישט זיי רעגירען מיט איהר.

עס דערוועקט זיך די פראַגע: צי ווירקט נישט די צו גרויסע פּאָליטישע אַרבייט אויף דער אָפּשוואַכונג פון אינטעלעקט און כאַראַקטער?

מ'קאָן נישט פערלייקענען די נעגאַטיווע רעזולטאַטען פון איבעראַרבייטונג, און ס'איז נישטאָ קיין ספק, אַז יעדער מענש, וועלכער פערנעהמט אַ פיהרענדע שטעלונג אין פּאָליטישען לעבען איז איבערגעאַרבייט, אין דער ערשטער רייה — דער מיניסטער-פּרעזידענט. דאָס שלעכטס, וואָס שטאַמט פון מיסברויכען מיט'ן אָראַטאָרישען טאַלאַנט, איז אפשר נישט אַזוי אָנגרייפבאַר, אָבער נישט ווייניגער ערנסט. יעדער מלוכה-מאַן מוז האַלטען רעדעס. די רעדעס ענטוויקלען און בעלייכטען זיין געדאַנק, שמידען דעם אינטעלעקט און דעם כאַראַקטער. דערפאַר אָבער מאָנט פון איהם די נויטווענדיגקייט תמיד צו האַלטען רעדעס — אַ פאַכמאַן, וועלכער טראַכט שטענדיג מעהר וועגען דעם, וואָס ער האָט צו זאָגען, איידער וועגען דעם, וואָס ער האָט צו דענקען.

מ'קאָן אָהן אַ סוף אָנווייזען אויף די חסרונות פון דער דעמאָקראַטיע. מ'קאָן, אָבער מ'דאַרף נישט. קיין מענשליכער סיסטעם איז נישט פאָלקאָם. ס'איז דעריבער אַ פעהלער צו מעסטען די דעמאָקראַטיע מיט אַן אַבסאָלוטער מאָס. ווען עס האַנדעלט זיך וועגען פערגלייכען, קאָנקורירען היינט אַנדערע סיסטעמען מיט דעמאָקראַטיע. אין רוסלאַנד האָט נאָך דער אַבדיקאַציע פון צאַר די פּראָבע איינצושטעלען אַ דעמאָקראַטישע אָרדנונג פערפיהרט און איז אָוועקגעוואָרפען געוואָרען. אין איטאַליען איז די פאַרלאַמענטאַרישע רעגירונג געוואָרען אויסגעשלאָסען. מענשען, וועלכע האָבען בעזוכט דאָס איצטיגע איטאַליען, דערצעהלען מיט התלהבות וועגען די מאַטעריעלע רעזולטאַטען, וועלכע ס'האָט געבראַכט די פאַשיסטישע רעגירונג. דעריבער ענטשטעהט די פראַגע: צי וועלען די דאָזיגע בעדינגונגען לאַנג דויערן? נאָר די צוקונפט קאָן דערויף געבען אַ תשובה.

דאַגעגען די ערפאַהרונגען און די איינריכטונגען פון דער דעמאָקראַטיע ווייזען זיך אויס צו זיין פעסטע, ווייל זיי זענען דער רעזולטאַט פון דער אַרבייט נישט פון איין מענש, אָדער פון עטליכע, נאָר פון כלל. דאָס סיסטעם, וואָס איז געשאַפען דורך איין מענש, איז געגליכען צו אַ געביידע, וואָס בלויז ער איז איהר אַרכיטעקטאָר; צו אַ פעסטונג, וועלכע ער בלויז איז אימשטאַנד איינצוהאַלטען און צו פערטיידיגען. די פעסטונג קאָן דינען אין משך פון אַ געוויסער צייט, אָבער ווען די צייט געהט פאַריבער — און אויב אַ געניוס געהט פאַריבער — מוז דאָס פאָלק געהן פאָרויס.

כדי די דעמאָקראַטישע אָרדנונג זאָל זיין אַ פעסטע, מוז דאָס פאָלק בעזיצען די פעהיגקייט צוצופאַסען די אָרדנונג צו די נייע פּראָבלעמען און געענדערטע בעדינגונגען. עס זענען דאָ נאָר צוויי בעדינגונגען פאַר דער עקזיסטענץ פון דער דעמאָקראַטישער אָרדנונג: אונטערנעהמונגס-פעהיגקייט און פאָרזיכטיגקייט.

דער אינהאַלט פון דער דעמאָקראַטישער אָרדנונג בעשטעהט אין אָנטייל פון אַלע געזעלשאַפטליכע קלאַסען. דורך אַריינפיהרען דעם מיטעלען קלאַס אין דער רעגירונג זענען מיר פטור געוואָרען די דעספּאָטישע רעגירונגען און דערנאָך דאָס הערשען פון דער אַריסטאָקראַטיע; דאַן זענען מיר פטור געוואָרען די קלאַסען-רעגירונגען דורך צולאָזען צום רעגירען אַלע קלאַסען. די מיינונג, אַז אַלע קלאַסען אַ חוץ דעם אַזוי-גערופענעם פּראָלעטאַריאַט דאַרפען בעזייטיגט ווערען פון רעגירען, איז אַ רעאַקציאָנערער סאָפיזם, ווייל דאָס וואָלט בעדייט דאָס אומקעהרען זיך צו קלאַסען-הערשאַפט און וואָלט געפיהרט צו מיסברויכען. פון אַלע מינים רעגירונגען שטיצט זיך די דעמאָקראַטישע צום ווייניגסטען אויף כח און צום מעהרסטען אויף פערשטענדיגונג.

חורבן און אויפבוי!

אַ בעזוך אין היינטיגען אָדעס.

— פון —

אפרים אויערבאַך.

ווי קוקט אויס דאָס היינטיגע אָדעס? איך האָב אַמאָל אָדעס ליב געהאַט און אַז איך בין איצט געקומען אויף איהרע גאַסען נאָך די איבערקעהרענישען איבער דער גאַנצער וועלט און בעזונדערס אין רוסלאַנד, האָב איך געפיהלט, אַז מיך ערוואַרט ביטערע ענטוישונג און צו דערזעלבער צייט עפּיס נייעס, פרעמדעס און אייגענס. איך האָב שוין געזעהן דעם אָדעסער האַפען ווי ליידיג ער איז און איך האָב פון פריהער געוואוסט, אַז די שטאָדט אַליין איז אויך אויסגעליידיגט און איז נישט דאָס אָדעס פון אַמאָל.

איך האָב עס געוואוסט און זיך פאָרגעשטעלט, אָבער עס איז דאָך געווען פיינליך צו זעהן דעם חורבן פון דער „קראַסאַוויצאַ יוגאַ" (די שעהנהייט פון דרום). איך מוז דאָ באַלד זאָגען, אַז אין אָדעס, די ערשטע רוסישע שטאָדט, וואָס איך האָב געזעהן אויף מיין איצטיגער רייזע, צייט איהר חורבן און אויפבוי. אָבער אַזאַ טבע האָט שוין דער חורבן: ער וואַרפט זיך גלייך אין די אויגען. דער אויפבוי איז טיפער, אינערליכער, בעזונדערס אין איצטיגען רוסלאַנד און דערפאַר וועט דער אויבערפלעכליכער בעאָבאַכטער דורכנעהמען נאָר דעם חורבן און דעם אויפבוי וועט ער אין גאַנצען נישט בעמערקען. חורבן מיינט צוואָרפענע הייזער, פוסטע גאַסען, ליידיגע מאַגאַזינען. — דאָס אַלצדינג וואַרפט זיך באַלד אין די אויגען. דער אויפבוי אין רוסלאַנד איז אייגענטליך איבערבוי פון לעבען און דאָס איז שוין שווערער צו בעמערקען. כאָטש עס איז אויך אויבענאויף, אויף יעדען שפּאַן, וואָס איהר מאַכט.

חורבן אין אָדעס — איך האָב איהם ווייט נישט געדאַרפט זוכען: אַז איך בין אַרויסגעפאָהרען פון טויער, וואו עס איז געשטאַנען דער נעפּעאָ-מיליציאָנער — דעם לעצטען שומר ביים פאַרטאָל צו רוסלאַנד — און דאָס דאַרע פערדעל האָט זיך גענומען שלעפּען באַרג-אַרויף פון דער אָדעסער הויך, האָב איך באַלד דערזעהן די צייכענס פון חורבן.

דער איזוואָשטשיק מיינער איז געווען אַ שייגעצעל פון אַ יאָהר צוועלף, אַנגעטון אין אַ לאַנגען כאַלאַט, וואָס אויבען איז ער געווען געפּאַסט ענג צום גוף און אונטען, נידעריגער פון דער טאַליע, איז ער געוואָרען אַלץ ברייטער ביז ער האָט בעקומען די פאָרם פון אַ קרינאָלינע פון יעקאַטערינאַ'ס צייטען. ווי יונג דאָס שייגעצעל איז געווען אַזוי אַלט איז געווען די דראָזשקע זיינע און דאָס פערד, אַ זקנה נעבעך, האָט געפּלאָנטערט מיט די שוואַכע פיס און שווער געסאָפּעט.

עס איז געווען פאַרנאַכט. די הייזער האָבען אויסגעקוקט אַלט און אָפּגעלאָזען. עס האָט זיך דערקענט, אַז קיינעם ליגט איצט נישט אין זינען אָפּצופאַרבען זיי פון דרויסען זיי זאָלען אויסקוקען אַביסעל לייטישער. די ווענד זענען אָפּגעלופּעט, דאָ און דאָרט מיט לעכער, וואָס מאַכען דעם איינדרוק פון פינסטערע אויסגערונענע אויגען. די פענסטער זענען אויסגעקרימט און קוקען אויס ווי אַ שונא וואָלט ערשט פון שטאָדט אַרויס. פאַר די טיהרען מענער פרויען און קינדער, אַלע אָנגעטון אָרעם, אַלע אומרוהיג. און דאָס פערדעל שלעפּט זיך באַרג אַרויף, קלאַפּענדיג מיט די טריט אויף די שפּיציגע שטיינער פון ברוק. אויף מיר אַליין וואָלט מען זיך אפשר נישט אומגעקוקט, אָבער מיינע טשעמאָדאַנעס האָבען צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון מענשען, ווייל ווער האָט איצט אין רוסלאַנד טשעמאָדאַנעס? האָבען מיר בעגלייט נייגיריגע אויגען, האָבען זיך שכנים איבערגערעדט צווישען זיך און געוויזען אויף מיר מיט די פינגער. וואָס מען האָט גערעדט? אודאי ספּעקולירט פון וואַנעט דער פרעמדער איז געקומען און געוואָלט טרעפען נאָך די טשעמאָדאַנעס ווער איך בין.

די אָדעסער הינטערשטאָדט האָט געמאַכט אויף מיר אַ שווערען איינדרוק. ס'פעהלט איהר דאָס לעבען פון אַמאָל, ווען דאָרטען האָט געשוויבעלט מיט מענשען, ווען אפילו די אָרימקייט האָט געהאַט כאַראַקטער, איז געווען פאַרביג. די דאָזיגע גאַסען זענען פון געווען מיט פערדעכטיגע סוביעקטען, מיט טשיקאַווע פערשוינען, זיי זענען געווען צעפּראַלט-אָפען און צו דערזעלבער צייט סודות'דיג און מורא'דיג. איצט זענען זיי פערשלאָסען אין זיך, אָבער זענען זיי פערשלאָסען אין זיך, אָבער פון זיי וויינט אַרויס דער חורבן.

ווען איך בין געקומען אין דער אויבערשטאָדט, איז שוין געווען נאַכט. אויף די גאַסען האָט געברענט די עלעקטריק מיט געלע פייערען, די בעוועגונג איז געווען אַ געדיכטע, אָבער נאָר פון פוסגעהער, פאַהרער האָט מען זעלטען געזעהן. די גאַסען אין צענטער פון שטאָדט זענען ריין, אָבער זיי מאַכען דעם איינדרוק ווי מען וואָלט נאָר וואָס אָפּגעקעהרט די שטיקלעך גלאָז פון די אויסגעזעצטע שויבען, ווי מען וואָלט זיי ערשט צוגערוימט זיי זאָלען אויסקוקען לייטישער און פערדעקען דעם חורבן.

נישטאָ די פרייד אויף אָדעסער גאַסען, נישטאָ דאָס לעבען וואָס האָט געמאַכט די דאָזיגע שטאָדט פאַר דער שעהנסטער און פאַרביגסטער אויפ'ן גאַנצען דרום פון רוסלאַנד. דאָס ערשטע, וואָס וואַרפט זיך אין די אויגען, איז די קליידונג. מענשען געהען אָנגעטון אין לייוונטענע מלבושים, אין סאַנדאַלען. די מעהרסטע מענער טראָגען ווייסע לייוונטענע בלוזעס, טאָלסטאָווקעס, מיט שוואַרצע און רויטע שניפּסען. פרויען טראָגען ציצענע קליידלעך, קורצע זאָקען און אין גאַנצען נישט קיין היטלעך.

נאָך אייראָפּאַ און קאָנסטאַנטינאָפּאָל פיהלט איהר, אַז איהר זענט אַריינגעפאַלען אין אַ נייער וועלט, וועלכע האָט זיך געשאַפען אייגענע פאָרמען פון לעבען, אייגענע בעגריפען פון קליידונג. דעם פרעמדען איז דאָס דאָזיגע נייע שווער און צו דער זעלבער צייט ווערט ער פון דעם פערכאַפּט. ער זעהט פאַר זיך אַ ריזיגע שטאָדט מיט מאָדערנע הייזער מיט גרויסע קראָמען, מיט עלעקטריק און דאָך קוקט זי אויס פּראָווינציעל מיט איהר בעוועגונג אויף די גאַסען. אַן אויטאָמאָביל איז אין אָדעס כמעט אַזאַ זעלטענהייט ווי מיט צוואַנציג יאָהר צוריק אין אַ קליין וואָלינער שטעדטעל. דער איינציגער פערקעהר אויף די גאַסען זענען די טראַמוואַיען, וועלכע געהען אויך כמעט ליידיג, ווייל דער עולם האָט, ווייזט אויס, ליב צו געהען צופוס, אָדער ווייל ער זשאַלעוועט די זיבען קאָפּיקעס אויפ'ן טראַמוואַי. ווען נישט ווען פאָהרט דורך אַן איזוואָשטשיק, אָבער ער איז ליידיג און

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

לאדז
26 דעצעמבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז
26 דעצעמבער 1927

26
מאנטאג
ב׳
טבת תרפ״ח

דעצעמבער
זון-אויפגאנג 7.44
זון-אונטערגאנג 3.26
לענג פון טאג 10.11

די פאסט
היינט — פון 9 ביז 11.

(—) היינט אמטירט די פאסט, ווי אין די זונטאג-טעג פון 9 ביז 11 אין דער-פריה.

די פאסט-טרעגער וועלען פונאנדער-טראגען די רעקאמאנדירטע בריף און פאסט-פאקעטען.

אפגעלייגט
דעם האנדווערקער-צוזאמענפאהר.

(—) נעכטען האט אין האנדווערקער-קלוב געזאלט פארקומען א צוזאמענפאהר פון די יודישע האנדווערקער-פעראיינען אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע.

דער צוזאמענפאהר איז געווען איינגאנצען ארגאניזירט און צוגעגרייט.

די דעלעגאטען פון פערשידענע שטעט זענען זיך צונויפגעפאהרען, נאר אין דער לעצטער מינוט האט זיך ארויסגעוויזען, אז צוליב אונפאראויסגעזעהענע סבות קען דער צוזאמענפאהר נישט פאר-קומען, און ער איז אפגעלעגט געווארען אויף 2 וואכען.

נייע מיטגלידער
אין די שאצונגס-און רעקורס-קאמיסיעס.

(—) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די פינאנץ-קאמער, דארפען מיט׳ן סוף יאהר אריינגעפיהרט ווערען אין די שאצונגס-און אין די רעקורס-קאמיסיעס נייע מיט-גלידער, צוליב דעם האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום פעראָרדענט, עס זאל אדורכ-געפיהרט ווערען א גורל לויט דעם מנהג. עס דארפען אויף אזא אופן איבערגע-וועהלט ווערען 2 מיטגלידער, פאר-שטעהער פון די ווירטשאפטליכע ארגא-ניזאציעס און 3 מיטגלידער מצד דעם אמט. די בעשטעטיגונג פון די מיטגלי-דער דארף פארקומען פאר דעם 31-טען דעצעמבער.

שעורי-ערב ביי פועלי-אמוני-ישראל.

היינט קומט פאר אויף ווסכאָדניא 68 די פייערליכע ערעפענונג פון שעורי-ערב ביי די פועלי-אמוני-ישראל.

אפטייקען-דיזשורען.

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ל. פאוולאווסקי (פיעטרקא-ווער 37); ס. האמבורג (גלובנא 50); ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4); י. סיטקיעוויטש (קאפערניק 26); א. כא-רעמזא (פאמארסקא 10); א. פאטאש (פל. קאשטשעלני 4).

געפאקט די גנבים
וואס האבען בע׳גנב׳עט דעם רעיענט קאל.

(—) מיט א פאר טאג צוריק האבען מיר מיטגעטיילט וועגען א דרייסטער גנבה ביים רעיענט קאל (פיעטריקאווער 102).

ווי מיר דערוויסען זיך האט דער פאליציי זיך איינגעגעבען צו פערהאל-טען די פערברעכער.

נעכטען ארום 4 א זייגער אינדער-ריה האט א שטארקע אפטיילונג פון פאליציאנטען ארומגערינגעלט די גנבה׳-שע מלינה פון א געוויסען באלעסלאוו נאווראצקי און דארטען ארעסטירט די ווארשאווער איינברוך-גנבים, אדאלס רופ און באלעסלאוו אליש.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מע-נער-שוואכע קראנקהייטען. מיט היילונגס-קווארץ-לאמפען (חשך-אויספאל).
[illegible] פון 8—10 און פון 5—8 [illegible]

אקציע לטובת די יודישע שולעז
געהט מיט ערפאלג איבער׳ן גאנצען לאנד.

די אקציע פון דער יודישער שול-ארגאניזאציע צו שאפען דעם נויטיגען פאנד אויסצוהאלטען די שולען און צו פאפולאריזירען דעם געדאנק וועגען א יודיש-וועלטליכער שול מיט דער יודי-שער אונטעררריכטס-שפראך ווערט איצט מיט גרויס ערפאלג אדורכגעפיהרט אין גאנצען לאנד.

מען מעלדעט אונז פון קראקא, אז שבת איז אין דארטיגען טעאטער פארגעקומען א גראנדיעזע אקאדעמיע אונטער׳ן פארזיץ פון דר. אלעקסאנדרא-וויטש. אלס פארשטעהער פון דער יודישער שול-ארגאניזאציע איז ארויס-געטרעטען ה׳ יעקב פאט. אין א זעהר געלונגענער רעדע האט ער פארגע-שטעלט די לאגע פון דער איצטיגער יודיש-וועלטליכער שולע, בילדלעך גע-מאלט דאס לעבען פון דער שולע. צום סוף האבען די פערזאמעלטע אנגענומען דעם רוף אקטיוו אנטייל צו נעהמען אין דער שול-אקציע.

אין קראקא איז אויך פארגעקומען א בעראטונג מיט׳ן אנטייל פון פארשטע-הער פון פערשידענע פאליטישע, קול-טורעלע און ווירטשאפטליכע ארגאני-זאציעס. אלע אנטייל-נעהמער אין דער בעראטונג האבען צוגעזאגט מיט אלע מעגליכקייטען אונטערצוהאלטען די שול-אקציע.

אין טארנאוו, אין דעם יודישען ארבייטער-צענטר פון מערב-גאליציען איז ביי אן׳איבערגעפולטען זאל פאר-געקומען א שול-מיטינג. די שול-אקציע איז אין פולען גאנג. מען האט געקויפט א פלאץ, כדי צו בויען אן׳אייגענעם שול-בנין. עס זענען שוין אפילו געזא-מעלט צו דעם צוועק גאנץ גרויסע סו-מעס געלד.

אויך אין לעמבערג פארגעקו-מען א גרויסע שול-אקאדעמיע. אלס פארשטעהער פון דער יודישער שול-ארגאניזאציע איז ארויסגעטרעטען דער דיכטער מלך ראוויטש.

אין האראדענקע איז פארגע-קומען א שול-באל. די שול-אקציע ווערט ווייטער ענערגיש געפיהרט.

אין סטאניסלאוו האבען זיך א טייל פעראיינען בעשטייערט לטובת דער שול-ארגאניזאציע.

אין וואשליקאווע איז א חוץ דעם קאנצערט-מיטינג פארגעקומען א פאקעל-צוג פון די קינדער, נאך דעם פאקעל-צוג איז נאכגעגאנגען ממש דאס גאנצע שטעטעל. די אקציע ווערט אדורכגעפיהרט מיט גרויס ערפאלג.

אין גראדנע זענען אין פערשי-דענע לאקאלען אדורכגעפיהרט געווא-רען 3 גרויסע שול-מיטינגען. עס איז ארויסגעגעבען געווארען א׳אויפרוף צו דער בעפעלקערונג, אונטערגעשריבען פון צעהנדליגער בעקאנטע פערזענליכ-קייטען און ארגאניזאציעס, וועגען אונ-טערשטיצען די אקציע.

מיט דער בעטייליגונג פון דעם בע-קאנטען שריפטשטעלער י. י. זינגער איז פארגעקומען די שול-אקאדעמיע אין לובלין. דער פרעזעגנט י. י. זינ-גער איז דורך די עלטערן מיט די קינדער בעגייסטערט אויפגענומען גע-ווארען. די שול-אקציע איז אין פולען גאנג.

פון א גאנצער רייה שטעטלעך, וואו די שול אקציע ווערט ערפאלגרייך אדורכגעפיהרט איז בעזונדערס ווערט צו דערמאנען פרושאני, וואו די אקציע האט ארומגעכאפט הונדערטער פערזאנען, און וואו עס זענען אדורכ-געפיהרט געווארען עטליכע פערוויילונ-גען, אקאדעמיעס און שול-מיטינגען.

אויך אין אונזער שכנישען זגערזש איז פארגעקומען א שול-מיטינג, אויף וועלכען עס איז מיט א רעפעראט ארויסגעטרעטען ה׳ ש. מענדעלסאן.

ידיעות וועגען דער שול-אקציע קו-מען אן פון צענדליגער קלענערע שטעט-לעך, וואו עס ווערט געזאמעלט געלד, עס ווערען פערקויפט בילעטען פון דער שול-לאטעריע, איינגעארדענט אקאדע-מיעס, מיטינגען, פערוויילונגען א. ד. ג.

15 יאהר יוד. ספארט-בעוועגונג
די פייערליכע אקאדעמיע פון „בר כוכבא" און „הכוח".

(—) דאנערשטאג אין אוונד איז אין פילהארמאניע-זאל פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע לכבוד דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער יודי-שער-טורן - און ספארט-בעוועגונג אין לאדז.

דאס איז אויך געווען דער יום-טוב פון דער פעראייניגונג פון „בר-כוכבא" מיט „הכוח".

צו דער פייערליכקייט זענען געקומען פארשטעהער פון דער מאכט, געזעל-שאפטליכע אינסטיטוציעס און א גרוי-סער עולם.

די אקאדעמיע איז געעפענט געווא-רען מיט א רעדע פון ד״ר פריבולסקי אין פויליש, העברעאיש און יודיש.

דאן האבען געהאלטען לענגערע רע-דעס וועגען דער בעדייטונג פון דער ספארט-בעוועגונג ביי יודען די ה״ה רעד. אוגער, אדוו. לעווינסאן און ד״ר קרויש.

מיט גרויס ערפאלג האבען אין קאנ-צערט-טייל אנטייל גענומען דער פיא-ניסט באלזאם, פידעל-שפילער׳ן זעמעל-מארקאוויטש און אין געזאנג-ועט מאריא דאלסקא — ד״ר פריבולסקי.

די דאמען-אפטיילונג ביי דער גימ-נאסטישע סעקציע האט אדורכגעפיהרט א הערליכען גימנאסטישען טאנץ און צום סוף איז אויפגעטראטען די שווער-אט-לעטישע סעציע פון „מכבי" מיט איהרע גלענצענדע לייסטונגען.

די שווער-אטלעטיקער זענען אויפגע-נומען געווארען מיט הילכיגע אפלא-דיסמענטען.

קרעדיטען אין „באנק פאלסקי"
ווערען נישט פערקלענערט, נאר פערגרעסערט.

אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען, אז די „באנק פאלסקי" זאל פערקלע-נערען די קרעדיטען, דערוויסען מיר זיך פון א זעהר בעגלויבטער קוועלע:

נישט נאר וואס דער „באנק-פאלסקי" בעגרעניצט נישט די קרעדיטען, נאר פערקעהרט, ער; האט זיי שטארק פערגרעסערט.

אויף דער לעצטער זיצונג פון ראט פון „באנק-פאלסקי" איז בעשלאסען געווארען איינצופיהרען אפענע קרעדי-טען פאר די פריוואט-בענק וועגען וועקסעל-משכנות מיט א טערמין פון איבער 3 חדשים.

דער אמעריקאנער בעל-יועץ ביים „באנק-פאלסקי" מאכט נישט קיין שום דרוק אין דער ריכטונג פון בעגרעניצען די קרעדיטען.

בע׳גנב׳עט לאדזער און יעזעווער סוחרים
אויף אנ׳אויטאבוס, וועלכער קורסירט אויפ׳ן שטח לאדז — יעזעוו.

(—) פרייטאג זענען ווי געווענליך, עטליכע יעזעווער - סוחרים געקומען מיט׳ן אויטאבוס איינקויפען סחורה.

זיי האבען געמאכט זייערע קניות, וועלכע זיי האבען פערפאקט אויפ׳ן דאך פון אויטאבוס, וועלכער קורסירט פון יעזעוו קיין לאדז און זענען אהיים-געפאהרען.

אויסשטייגענדיג פון אויטא האט מען אבער בעמערקט, אז פון דער גאנצער סחורה איז קיין אנצייכען נישטא.

ס׳האבען געליטען אויף גרעסערע סו-מען די יעזעווער סוחרים יאכימאוויטש און שרה פאפינסקא, און די לאדזער זיסמאן, ווסכאדניא 18 און שרעדניצקי, זגערסקא 16.

וועגען דער געהיימנישפולער גנבה איז געמאלדען געווארען דער לאדזער אויספארשונגס-פאליציי.

קאזשימיערזש בן קאזשימיערזש
דער זוהן איז מכבד דעם טאטען מיט א שטיוועל, און לייגט איהם אוועק א טויטען.

א שרעקליכע פאמיליען - טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט אויף דווארסקא 39 ביי דער פאמיליע קאצפשאק.

די פאמיליע, וועלכע איז בעשטאנען פון דעם 68-יעהריגען קאזשימיערזש קאצפשאק, 50 - יעהריגע ר[illegible]אננא קאצפשאק און 20-יעהריגען זוהן אויך קאזשימיערזש — האט נישט געהאט קיין שלום בית.

דער אלטער פאטער איז געווען קראנק און נישט געקענט ארבייטען. געארבייט האט די פרוי. דעם זוהן האט זיך גלאט נישט געגלוסט צו אר-בייטען. צווישען טאמע-מאמע און זוהן פלעגען אפט ארויסקומען נישט נאר קריגערייען, נאר אויך געשלעגען, אזא מחלוקת איז אויך אויסגעבראכען עהער-נעכטען, עס האבען זיך צוקריגט טאטע-מאמע.

דער זוהן האט זיך אריינגעמישט אין קריג אננעהמענדיג זיך פאר דער מא-מע און אין א געוויסען מאמענט האט ער געכאפט א שווער-געקאוועטען שטי-וועל און געווארפען אויף דעם פאטער, אזוי אומגליקליך, אז ער האט איהם אי-בערגעבראכען דעם חוט-השדרה.

דער אזוי אויך קרענקליכער פאטער איז באלד אוועקגעפאלען א פערחלש׳-טער. אויפ׳ן געשריי פון דער קאצ-פשאקאווע זענען זיך צוזאמענגעלאפען שכנים און מען האט ארויסגערופען די פאגאטאָווע. דער אלטער איז אבער געשטארבען באלד אויף די הענד פון דעם פאגאטאווע-דאקטאר.

דעם זוהן האט די פאליציי ארעס-טירט.

קליינער פעליעטאן

וואהל-זארג.

— מיין יודענע איז גוט — זאגט ר׳ זאנוועלע — זי האט א וואלגערהאלץ! און מיר — זאגט ער — איז נאך בעסער: איך האב וואהלען!

יעדען מאנטאג און דאנערשטאג — וואהלען!

דא וועהל דא, און דא וועהל דאר-טען - אלץ הייסט, וואס עס מאכט זיך אלץ:

אט נעהמט דער סיים און גייט זיך פונאנדער, און אט ווידער זאגט די גמינע: „יעך יכול נישט, כ׳קאן מיר נישט צוזאמענשמועסען מיט-איינאנדער, און מען ברויך מיך איבערוועהלען!

ס׳הייסט, אייגענטליך — מיינט די קהלה — אז טויגען טויג זי דוקא יא, נאר קאנען קאן זי נישט! א מכשול איז, פערשטעהט איהר מיך, אין איהר אריין, און סע קלאפט נישט: אז איינער זאגט „האך", ענטפערט דער צווייטער „קלאך", אז דער דריטער רופט זיך אפ „הוידעם", שרייט דער פערטער „בוי-דעם", און מחמת ס׳איז אזא צומישע-ניש, אזא ערבוביה, מוז מען דאך אודאי איבערטאשען ס׳פעשעל קארטען, און אנהויבען די שפיל אויפסניי!

האבען יודען וועניג קאפדארעניש, וואו אוועקצופאקען זייערע לעצטע גראָ-שענס — מאכען זיך שוין, ב״ה, ווידער וואהלען, און די מאשינעריע קלאפט שוין...

עס הויבען שוין אן, ווי די מאיאווע בלימעלעך ארויסצושפראצען קאנדידא-טען, גאר שפאגעל-נייע שלימזל׳ניקעס, געלע, שווארצע, גרינע, פאפעליאטע; מען פאהרט און מען רייט שוין אום פון לאדז קיין ווארשא, און צוריק פון ווארשא קיין לאדז; מען הויבט שוין אן אויסצוטיילען כיבודים, זוכען זכות אבות׳ן; געוויסע קאנדידאטען נוצען שוין אויס די קאניונקטור און מען שליסט שוין שידוכים; די דרוקאַרניעס גרייטען זיך צום סעזאן; מורינו-ורבינו, קאנ-צערטמייסטער שטרויך פוצט שוין די סאליע פאר די וואהל-קאנצערטען, און איך אליין, ר׳ זאנוועל גיי שוין אויך ארום בבחינת וועהלער, און ברעך מיר דעם מוח אויף דער שווערער פלוגתא, הלמאי איך מוז עפיס אנדערע ארויס-שטעלען, און נישט זיך אליין!

איך פרעג איהן טאקיש, מיט וואס בין איך ערגער פון א ליאדע לאדזער דעפוטאט, וואס כ׳על עס נישט קענען ׳עדען חודש צופאהרען קיין ווארשא און אפנעהמען ס׳ביסעל קליינגעלד אין דער סיים-קאסע? וואס׳אי, אויף מיר איז וועניגער מצוה, ווי אויף די פריהער׳-דיגע פאסלעס.

אדרבה, טוט׳ס א טראכט, צי בין איך נישט גערעכט פון אויבען ביז אראפ און פון רעכט ביז לינק. איך בעט איהן!

אמן.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בע-שטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט
אנאליזען פון קאל, אורין, לעבער א. א. ה.
אורין-אנאליז — 4 זל.

אודאי זענען מיר בילבער.

גרויסע שטראפען פאר אנרופען און בעצייכענען פוילישע סחורות מיט אויסלענדישע מארקעס.

ביז איצט איז נאך דער עולם צוגעוואוינט צו האלטען, אז אויסלענדישע סחורות זענען בעסער פון די היגע. דאס ווערט אויסגענוצט דורך די פערשידענע פאבריקאנטען און סוחרים, וועלכע בעצייכענען אייניגע פוילישע ארטיקלען מיט אויסלענדישע סמנים, אריינפיהרענדיג אזוי ארום אין א טעות דעם קונה.

עס זענען בעקאנט פאלען פון בעצייכענען לאדזער און ביצלסקער מאנופאקטור מיט ענגלישע מארקעס. דאס זעלבע איז אויך נוגע פאדים, הענטשקעס און קאפעלושען. דעריבער האט דאס האנדעלס-מיניסטעריום צוגעגרייט א געזעץ-פראיעקט, וועלכער וועט אינגיכען פערעפענטליכט ווערען אלס א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט וועגען דער ריכטיגער בעצייכנונג פון די אינלענדישע סחורות. עס ווערען פאראויסגעזעהען הארבע שטראפען פאר עובר אויף די פארשריפטען פון נייעם געזעץ.

וויכטיגער פסק-דין וועגען פראטעסטירטע וועקסלען

א געוויסע לאדזער פירמע האט בעקומען אויפ'ן סמך פון א פראטעסטירטען וועקסעל אזוי גערופענע עקזעקוציע-קלאוזולע און האט אנגעווענדעט איהר רעכט געגען א בעל-חוב, וועלכער וואוינט אין קראקא. דער בעל-חוב האט פערקוועסטיאנירט די גילטיגקייט פון דער דאזיגער קלאאוזולע און האט געפאדערט געריכטליך מען זאל איהר אבשאפען.

דער ענין איז געקומען אין העכסטען געריכט, וועלכעס האט גע'פסק'נט פרינציפיעל, אז אנ'עקזעקוציע-קלאוזולע, וועלכע איז ארויסגעגעבען געווארען פון א געריכט אין געוועזענעם קאנגרעס-פוילען איז גילטיג אויך אויפ'ן געוועזענעם עסטרייכישען געביט, ווייל פוילען איז אנ'איינהייטליך לאנד.

דער דאזיגער פסק-דין האט א גרויסע בעדייטונג פאר אונזערע סוחרים, וועלכע האבען צו טון מיט קליין-פוילען און וועלכע זענען נישט געווען זיכער, ווי אזוי זיי דארפען האנדלען ביים אויפמאהנען חובות אויף פראטעסטירטע וועקסלען פון די גאליציאנער קונדען.

טעלעפאן-אבאנענטען

האבען נישט וואס צו האפען.

צוליב די טענדעציעזע קלאגען, וואס ווערען פון צייט צו צייט פערשפרייט וועגען דעם, אז די טעלעפאן-זייגערס זאלען ווערען אפגעשאפט. טיילט מיט דאס מיניסטעריום, אז דאס איז נישט אפהענגיג בלויז פון דער טעלעפאן-געזעלשאפט, און אז דאס מיניסטעריום פראיעקטירט נישט און זעהט נישט פאר דעם זייגער-סיסטעם אפצושאפען. צוליב דעם ווערען די טעלעפאן-אבאנענטען געווארענט, אז זיי זאלען זיך אין זייערע אייגענע אינטערעסען צופאסען צום נייעם סיסטעם פון, בענוצען דעם טעלעפאן.

„ארדט"

וויזט „נסים מן השמים".

דער איצטיגער רעקארד-פראגראם פון „ארדט" האט, ווי בעקאנט איבערגעשטיגען אלע ערווארטונגען און מיט איין קלאפ האט ער איבערהאקט דעם קנויפ פון ספקות, וואס געוויסע סקעפטיקער און אומגעדולדיגע האבען געבונדען ארום אונזער יונג קינסטלעריש טעאטערל.

פון דעם ערשטען אויפהויבען פון פארהאנג ביז דעם לעצטען אנסאמבל-געזאנג „אלרייט" הערשט אין אינטימען זאל די הייטערע פרעהליכע שטימונג, און דער עולם שטורעמט פאר בעגייסטערונג—מען פאטשט מיט די הענד, מען קלאפט מיט די פיס, מען שרייט „ביס!" און עס ווילט זיך גארנישט אוועקגעהן...

הלואי שטענדיג אזא ערפאלג, און דער „ארדט" וועט ווערען אונזער שטאלץ, אונזער ערשטער ליכטיגער יודישער טעאטער-ווינקעלע אין לאדז און אפשר אין גאנץ פוילען.

היינט שפילט דער „ארדט" 2 מאל: 7.45 און 10 אין אוונד.

טעלעגראמען.

געעפענט דער תרבות-צוזאמענפאהר.

וו א ר ש א, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז אין טעאטער „נאוואשטשי" געעפענט געווארען דער „תרבות"-צוזאמענפאהר. ס'זענען אנגעוועזענד 340 דעלעגאטען פון 200 שטעט. דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט ד"ר קלומעל. ער האט אנגעוויזען, אז דעם „תרבות" קומט אויס צו פיהרען א קאמף אויף רעכטס און לינקס, געקלאגט זיך, אז די ציוניסטען ווייזען ארויס א קנאפען אינטערעס פאר דער טעטיגקייט פון תרבות א.א.וו. בעת זיין רעדע איז בעעהרט געווארען דער אנדענק פון פראפ. חיות ז"ל. ס'זענען אנגעקומען עטליכע הונדערט בעגריסונגען.

אין נאמען פון נאציאנאל ראט האט דעם צוזאמענפאהר בעגריסט אדוו. גרינבוים, וועמען מ'האט איינגעארדענט גרויסע אוואציעס. אין זיין בעגריסונג האט גרינבוים אנגעוויזען, אז כלפי חוץ דארף די פאדערונג זיין העברעאיש און יודיש און כלפי פנים — בלויז העברעאיש. נאכדעם האט א 2 שעה'דיגען רעפעראט געהאלטען זשאבאטינסקי, וועלכער איז אויפגענומען געווארען מיט געוואלדיגע אוואציעס. זשאבאטינסקי האלט, אז יודיש איז אויך א באזע, זי וועט אבער אויסהאלטע נישט מעהר ווי נאך א 50 יאהר, אלס בעווייז פעררופט ער זיך אויף אמעריקא, וואו טראץ דעם גרויסען יודישען קבוץ האלט יודיש ביים אונטערגעהן (?)

זשאבאטינסקי איז אויסגעוועהלט געווארען אלס עהרען-פרעזעס פון צוזאמענפאהר.

געעפענט דער „מזרחי"-צוזאמענפאהר.

וו א ר ש א, 25. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז געעפענט געווארען דער לאגדעס-צוזאמענפאהר פון מזרחי. צום צוזאמענפאהר זענען געקומען 170 דעלעגאטען. דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט פארבשטיין אלס פארזיצער איז אויסגעוועהלט געווארען הרב רובינשטיין. אין פרעזידיום זענען צוו. אנד. געוועהלט געווארען מ. העלמאן און ראטמאן ביאלער פון לאדז.

אויף דער ערעפנונגס-זיצונג זענען בעעהרט געווארען דער אנדענק פון פראפ. חיות און אינזש. וול. טיאמקין.

די „אפאזיציע" אין רוסלאנד צושמעטערט.

מ א ס ק וו ע, 25 (ספ. טעל.) טראצקי'ס גענעראל-סעקרעטאר אלעקסאנדראוו, וועלכער איז געווען א פולקאווניק אין דער רויטער ארמעע, האט זיך געווענדעט צום צ. ק., אז מ'זאל איהם צוריק אריינעהמען אין דער פארטיי.

זינאוויעוו איז שוין צוריק אריינגעטראטען אין דער קאמוניסטישער פארטיי. בלויז איין טראצקי האלט זיך פעסט און האט אפגעווארפען אלע פארשלאגען פון אונטערהאנדלען מיט סטאלינען.

א געהאנגענער שטערט א גנב

אויסצופיהרען א גנבה אין זיין שטוב.

וו א ר ש א, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף אויגוסטינסקא 2 האט מען נעכטען ארום 2 א זייגער ביינאכט מיט א מאל דערהערט א שרעקליך געשריי. ווען מ'איז זיך צוזאמענגעלאפען האט מען אויף די טרעפ דערזעהען ליגען א פער'חלש'טען מענש, ווען מ'איז געגאנגען ווייטער האט מען געפונען די טיהר פון בעאמטען באטשינסקי'ס וואוינונג אפען און אין שטוב האט מען געפונען באטשינסקין א טויטען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט פאלגענדעס: א גנב האט בעמערקט, אז זייט א פאר טאג געהט קיינער נישט ארויס פון באטשינסקי'ס וואוינונג. רעכענענדיג, אז באטשינסקי איז אוועקגעפאהרען האט דער גנב זיך אויסגעקליבען צו מאכען א „וויזיט" און איז אוועק אהין ביינאכט. אין דער פינסטער האט ער זיך אין שטוב אנגעשטויסען אויף באטשינסקי'ן, וועלכער האט זיך ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אויפגעהאנגען מיט א טאג פריהער. פונ'ם שטויס איז דער טויטער קערפער אראבגעפאלען אויפ'ן גנב.

דער איבערגעשראקענער גנב האט עס געמאכט דעם געשריי און איז א פער'חלש'טער געפאלען אויף די טרעפ.

צענטראלער וואהל-קאמיטעט פון לינקע „פועלי-ציון".

וו א ר ש א, 25. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ס'איז געגרינדעט געווארען א צענטראלער וואהל-קאמיטעט פון די לינקע „פועלי-ציון" מיט זרבבל, בוקסבוים און זאגאן בראש. ס'איז אויך געבילדעט געווארען אנ'ארטיגער וואהל-קאמיטעט מיט ראטמאן לעוו, ראזען און וואקס בראש.

אין ענגלאנד גרייט מען זיך צו די וואהלען...

ל א נ ד א ן, 25. (ספ. טעל.) אין די היגע פאליטישע קרייזען האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע, וואס דער פרעסע קאנצערן, וועלכע האלט די צייטונגען „סידניי טיימס" „פינאנציעל טיימס" א. אנד, האט אפגעקויפט דעם קאנסערוואטיווען „דייל טעלעגראף".

באנדע פעסער-פעלשער געכאפט אין בערלין.

ב ע ר ל י ן, 25 (ספ. טעל.) „לאקאל אנצייגער" טיילט מיט, אז אין בערלין איז ארעסטירט געווארען א באנדע פעלשער, וועלכע האט „אויסגעארבייט" אויסלענדישע פעסער קיין אמעריקא פאר פוילישע בירגער. די באנדע פלעגט פאר אזעלכע פעסער נעהמען ביז 800 דאלאר. 3 פון דער באנדע זענען ארעסטירט, א פיערטער מיטגליד פון דער באנדע א געוויסער טערקאן איז ענטלאפען. די פאליציי האט ארויסגעשיקט נאך איהם פערפאלגונגס-בריף.

„נסים מן השמים".

דער דריטער פראגראם פון „ארדט".

אמת'ע נסים מן השמים! אין דער איצטיגער צייט פון קונסטלאזיגקייט אויף דער יודישער גאס, אין דער איצטיגער „פערגאנגענעוועטער" געגענווארט האבען זיך איינגע'עקשנ'ט עטליכע מענשען, אז זיי מוזען איבערוועגען דעם קריזיס, אין דער יודישער טעאטער-קונסט, זיי מוזען ווייזען, אז ביי א גוטען ווילען און אפפערוויליגקייט קען און מוז עקזיסטירען א יודישע קונסט-ביהנע, אפילו פאר מפינקום.

זיי זענען אמת'דיגע קרבנות, קעמפענדיג מיט כל'ערליי שוועריגקייטען שטעלען זיי זיך נישט אפ אויף קיין שום זאך דאס טעאטער „ארדט" נישט נאר צו דערהאלטען, נאר צו פערבעסערען, פערשענערען און צו פערפילפאכען.

— דער יודישער עולם, זאגט צו מיר דער ליטעראַרישער לייטער פון „ארדט", וועט דאך מוזען סוף-כל-סוף ארויס פון דער גלייכגילטיגקייט און אנערקענען די גרויסע אפגעטוענע ארבייט.

אפשר איז דאס א ריכטיגער געדאנק. דער יודישער טעאטער-עולם. האט נישט קיין צוטרוי צו קיין פרובען, צו קיין עקספערימענטען. ער וויל נישט וויסען פון קיין פערגלייכען, פערהעלטנישען, בעדינגונגען. ער וויל פאר דעם געקויפטען בילעט האבען סחורה צו זעהן און צו הערען. דעריבער נעמט לאדז אזוי גערן אויף פערשידענע „סטארען" און אויסגעארבייטע מארקעס.

האט „ארדט" אנגעהויבען דעם דורכברוך ביים יודישען טעאטער-עולם, און פראגראם נאך פראגראם פעריאגט ער דעם אונצוטרוי און דערנענטערט דעם עולם צו דעם ערנסטען און גוטען יודישען טעאטער.

און זאל דאס נישט בעטראכט ווערען פאר א שאבלאן פון מיין זייט. דאס דריטע פראגראם פון „ארדט" (ביים צווייטען האב איך אויך אזוי געשריבען) איז בעסער ווי די ביזאיצטיגע. „ארדט" איז נישט קיין רעווי-טעאטער אין היינטיגען בעגריף פון ווארט. מיר זעהען דאך דארט ריינע קאמעראל-נומערען, עקספרעסיע-נומערען, פאלקס-פרימיטיווען און ענדליך ערשט רעווי-נומערען. א טעאטער, וואס ווייזט אלע געביטען פון טעאטער-קונסט און בעווייזט זיי ערנסט, שעהן, אדורכגעטראכט — קינסטלעריש.

און איך האב אומישנע געזאגט, אז דאס דריטע פראגראם איז דאס בעסטע און נישט דאס שעהנסטע: דאס בעסטע דערפאר, ווייל עס איז ריין-טעאטראליש גענומען, צוזעגנליך פאר'ן ברייטער'ן עולם און פאר אמת'ע „זאכקענער"

אין דריטען פראגראם איז בעזייטיגט געווארען, לויט מיין מיינונג א ביז-איצטיגער קארדינאלער פעהלער. דאס איז די שווערקייט — ס'איז געווארען לעבעדיגער, פרעהליכער. דערביי איז עס אייגענארטיג, פריש, נישט שאבלאניש און נישט פערעלטערט.

קודם-כל וועגען דער מוזיק. עס וויל זיך גארנישט פראווען הענעך קאן קיין קאמפלימענטען. ער דארף דאס נישט, אבער ווי קומען די „מוזיק - מאכערס" פון די פערשידענע רעווי-טעאטערס צו איהם. דארט ווערט געמאכט מוזיק פאר א נומער אדער דער נומער פאר דער מוזיק. קאנס מוזיק איז דער אינהאלט פון נומער, אזוי ווי די טעקסטען. (דער גרעסטער טייל מ. בראדערזאהנס) אזוי איז אויך איינגעפלאכטען די מוזיק און צוזאמען מיט די דעקאראציעס פון די זעהר טאלאנטפולע דינה מאטוס און דעם יונגען אנהויבער ש. בלום בילדעט דאס איין גאנצעס וואס איז די שטרעבונג פון די מאדערנסטע טעאטער-ריכטונגען.

דער רעזשיסער מ. פולאוואר איז א מפונק. ער וויל בעווייזען זיין יונגען רעזשיסערען-טאלאנט. ער טוט אלע מעגליכקייטען, לויט דער ביהנען-מיטלען וואס ער פערמאגט, און ער זיגט, בעזונדערס אין די אנסאמבל-נומערען.

די בעסטע נומערען פון דריטען-פראגראם זענען: ישוב'ניקעס, נסים, בלאפערס, טויבען-כאפער און חסידישער טאנץ. אלץ קינסטלעריש, פרישע, אריגינעלע זאכען וואס פערכאפען דעם צושויער.

„ישובני עס" איז סיי אין קאסטיום, גרים, טעקסט, מוזיק און אויספיהרונג (דזשיגאן, פולאוואר) א שעדעוור. וואס איז בכלל נישט געזעהען געווארען. אזוי פריש-אייגענארטיג, אזוי פרעהליך-צאפעלדיג — פשוט א מחיה. דיזעלבע דזשיגאן און פולאווער האבען מיט רעכט גרויס ערפאלג אין דעם סקעטש „בלאפערס". זיי סעקונדירט אהן פארוואורף די גוטע ארטיסטקע לאלא זילבערמאן, וואס מאכט גרויסע פארטשריטען.

די „נסים" איז זעהר א גוטער נומער, עס פיהרען איהם אויס מיט פערשטענדניש נעלקען, שומאכער און ריינגלאס.

דער פרעכטיג-סטיליזירטער חסידישער טאנץ מוז האבען ערפאלג שוין דערפאר, ווייל ס'טאנצט איהם שיינע מרים. דאס איז איהר אמפלוא אין דעם דאזיגען רעפערטואר קיניגט זי.

איזא האררי ווייזט זיך ארויס אלס א גוטע טענצערין, איהר עקסצענטרישער טאנץ — איז זעהר פיין און טעמפעראמענטפול אויסגעפיהרט.

די צוויי יונגסטע פון „ארדט" זיסעלע גירל און מ. פעטערמאן, זעהר פעהיגע, האבען געגעבען א תיקון דעם פאלקס-ליד „אונטער א קליין בוימעלע", די רעזשי דארף דעם נומער אביסעל ענדערען.

בראדערזאנס „טויבען-כאפער" פיהרט אויס מיט געפיהל — קאזאנאוו — א זעהר ערנסטער אקטיאר.

בעזונדערס איז כדאי זיך אפצושטעלען אויף צוויי נומערען פון איצטיגען פראגראם:

קודם-כל „מאסקעס" מיט דעם אויסגעצייכענטען טעקסט פון מ. בראדערזאן און מוזיק פון י. בוים. דאס איז עפיס נייעס אויף דער יודישער ביהנע, עפיס אייראפעאישעס, עפיס פיינעס און סובטילעס, אבער בעת שיינע מרים איז סיי אין טאנץ און סיי אין דעקלאמאציע אויסגעצייכענט, האט דזשיגאן אויף דער פרעמיער, הגם זיין האלטונג איז אהן שום פארוואורף, נישט געהאט דעם ריכטיגען טאן.

דעם צווייטען נומער איז די אויסגעצייכענטע רעוויע — „אלט-שטאט" פון אבאזשאנעק'ן. אבאזשאנעק האט היינטיגעס מאל געגעבען א זעהר פרעהליכע, אמוזירענדע און גוטע רעוויע, ס'לעבט אלץ, דער וויץ איז א גוטער און נישט טריוויאלער, דער איינפאל איז אקטועל און אינטערעסאנט.

אלע אנטיילנעהמער זענען אויפ'ן ארט און ס'צייכענט זיך אויס דער שטענדיג - גוטער גאלדשטיין.

שוואכער האבען זיך פרעזענטירט אויף דער פרעמיערע די נומערן „משיח" און די „זון פערגעהט אין פלאמען". דאס איז אפשר דערפאר, ווייל די דעקאראציעס, און ארקעסטער האבען א ביסעל אונטערגעהונקען, און דער כאר האט דעטאנירט.

ס'וואלט טאקי גוט געווען, אז דער ארקעסטער זאל זיין בעסער צוזאמענגעשטעלט.

קאזאנאווער, וועלכער מאכט גוטע פארטשריטען אויפ'ן געביט פון פיהרען די קאנפעראנסיערקע האט דערגענצט דעם גוטען איינדרוק פון דער פארשטעלונג.

י. דאנקין.

פאָטער און מוטער פעראורטיילט צום טויט

פאַר ערמאָרדען און בערויבען זייער אייגענעם 18-יעהריגען זוהן.

די טאָג איז אין קאָוולער קרייז-געריכט פאָרגעקומען אַ שוידערליכער פּראָצעס, אויף דער בעשולדיגונג באַנק זענען געזעסן: דער פויער טובאַן מאַקשעפּאַניוק און זיין פרוי אירענאַ פון דאָרף סיבאַראַנאַ (קאָוולער פּאָוויאַט) וועלכע ווערען בעשולדיגט אין ערמאָרדען אויף אַ שוידערליכען אופ'ן זייער זוהן דעם 18-יעהריגען מיכאל זאַיאַנץ.

לויט'ן בעשולדיגונגס-אַקט שטעלט זיך די זאַך פאָר אַזוי:

נאָך דעם טויט פון דעם ערשטען מאַן פון דער בעשולדיגטער אירענאַ מאַטשעפּאַניוק (זאַיאַנץ) איז געבליבען אַ ירושה פון 2—3 דעסיאַטין ערד מיט אַ פערד און וואָגען און דאָס האָט גע'ירשנט דער איינציגער פאַרבליבענער זוהן איהרער מיכאל זאַיאַנץ און עטליכע חדשים שפּעטער האָט די פרוי אירענע חתונה געהאַט אין דעם זעלבען דאָרף מיט דעם פויער טיבאַן מאַטשעפּאַניוק און דעם מאַן האָט זיך פערוואָלט אַריינבעקומען די גאַנצע ירושה אין זיינע הענד דאָס האָט ער פערטרויט זיין ווייב אירענאַ, וועלכע האָט אויך איינגעשטימט און צוזאַמען האָבען זיי אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן ווי אַזוי אַרום פּטור צו ווערען פונ'ם יורש און איהם אָברוימען פון וועג.

פאָריגען חודש איז די מערדערישע מוטער אַריינגעקומען איינמאָל שפּעט אין אָווענד אין שטוב, וואו ט'איז געשלאָפען אויפ'ן אויווען איהר זוהן, און איהם אויפגעוועקט, זאָגענדיג, אַז זי האָט מיט איהם עפּיס איבערצורעדען, דער זוהן איז גלייך אַראָבגעגאַנגען, און דעם זעלבען מאָמענט האָט דער שטיף-פאָטער איהם אָנגעכאַפּט פאַר דעם האַלז און איהם אָנגעהויבען צו שטיקען, די מוטער האָט געכאַפּט אַ שטיק האָלץ און דעם זוהן איהרען אַזאַ שטאַרקען קלאַפּ געגעבען איבערן קאָפּ, אַז דער אומגליקליכער האָט נאָך בעוויזען אַרויסצורעדען די פּאָר ווערטער: „מאַמושיאַ טשי או וואָס ניעמאַ דושי״? (מאַמע, צי האָט איהר קיין נשמה נישט?) און איז גלייך אַ האַלב טויטער געפאַלען. די אויסוואורף-מוטער איז גלייך אַרויסגעגאַנגען אין די „סטאָדאָלעס״ און גענומען אַ פּאָר שטריק מיט וואָס דאָס „פּאָרל״ — מוטער און שטיף פאָטער האָבען דערשטיקט אויף טויט דעם אומגליקליכען זוהן מיכאל.

נאָכ'ן פערענדיגען דאָס שטיקעל אַרבייט איז דער שטיף-פאָטער אַוועק אין קלויסטער. קומענדיג פון קלויסטער, האָט ער אָבגעגעסן מיטאָג, איינגעשפּאַנט דעם ערמאָרדעטענס ירושה - פערד און וואָגען און איז אָבגעפאָהרען קיין קאָוועל.

אין דער צייט, וואָס דער מאַן איז אין קאָוועל געווען, האָט די „געטרייע מאַמע״ איינגעוויקעלט איהר זוהנס טויטען קערפּער אין שמאַטעס, אַרויפגעלייגט איהם אויף איהרע פּלייצעס און אַוועקגעטראָגען ווייט פון שטוב — 400 מעטער, אַריינוואַרפענדיג איהם אין אַ שטעהענדיגער בלאָטע ביים דאָרף. ביי נאַכט האָט זי געמאַכט אַ געוואַלד. אַז איהר זוהן איז נישטאָ, צופעליג האָט אין שכנות'דיגען דאָרף דורכגעפיהרט אַ אינספּעקציע דער קאָוולער פּאָליציי פּאָד-קאָמיסאַרזש וואָלסקי, דערוויסענדיג זיך פון אַזאַ צופאַל האָט ער זיך גענומען ענערגיש צו דער אויספאָרשונג. ס'האָט נישט לאַנג געדויערט און די אויסוואורף-מוטער האָט זיך מודה געווען אין דעם פערברעכען. אויף דעם צווייטען טאָג האָט זיך צוריקגעקעהרט פון קאָוועל דער שטיף-פאָטער, וועלכער איז גלייך אַרעסטירט געוואָרען. די מערדער זענען געשמידטע אין קייטען געבראַכט געוואָרען קיין קאָוועל.

אין געריכט האָבען די בעשולדיגטע אַרויפגעלעגט די שולד איינער אויף דעם צווייטען. דאָס געריכט האָט זיי אָנערקענט פאַר שולדיג אין אַ מאָרד מיט רויב-צוועקען און לויט דער פאָדערונג פון דעם פּראָקוראָר זענען זיי פערורטיילט געוואָרען צום טויט דורך הענגען און צו בעצאָהלען 600 זלאָטיס געריכטס-קאָסטען.

דער אורטייל דורך הענגען איז דער ערשטער פאַל אויף די קרעסען, וואו דאָס אויספיהרען ביז איצט טויט-שטראָפען, דורך שיסען, איז פערביטען געוואָרען אויף הענגען.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער קינסטלער

אננא און היימאַן יאַקאָבאָוויטש

היינט, מאָנטאָג, 9 אַ זייגער אין אָווענד-גרויסע

פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל.

„בלינדע פרויען״

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ. אין די הויפּט-ראָלען: „בעלאַ״-אַנאַ יאַקאָבאָוויטש; „מאָזענטאַל״-היימאַן יאַקאָבאָוויטש.

ס'נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָבטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט״ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָבטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט״.

ביים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 26. דעצעמבער 1927.

6650. אַ גרופּע רעזערוויסטען.

מיר האָבען שוין איינגע מאָל אויף דער פראַגע געענטפערט, אַז רעזערוויסטען פון די יאָהרגענג 1887, 1899 און 1901. אַלץ איינס צי זיי זענען געווען אויף די קאָנטראָל פערזאַמלונגען אין יאָהר 1925 אָדער נישט מוזען אומבעדינגט זיך איצט צושטעלען.

וואָס שייך ווייטער די רעזערוויסטען פון די איבעריגע יאָהרגענג, דאַרפען זיי נאָר אין דעם פאַל זיך איצט מעלדען, אויב זיי זענען נישט געווען אויף די קאָנט. פערזאַמלונג אין יאָהרגאַנג 1925.

6651. יצחק קראַנגאָלד.

איהר דאַרפט זיך ווענדען אין פּריעדענס-געריכט פון דעם קרייז, וואו ס'געפינט זיך די וואוינונג פון פערשטאָרבענעם בעל חוב מיט אַ בקשה, אַז דאָס איבערגעבליבענע פערמעגען זאָל פערזיגעלט ווערען.

6652. א סוחר פון זגערזשער גאַס.

אַנ'אַקצעפּטאַנט (אויף וועמענס זלעצעניע) איז פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן וועקסעל-חוב אין משך פון 3 יאָהר, אַנ'אינדאָסאַנט (זשיראָ) און אויסשטעלער נישט מעהר, ווי 1 יאָהר. איין זשיראַנט לגבי דעם צווייטען — 6 חדשים. ס'איז נישט פערהאַן קיין וועקסעל אָהן אונטערשריפט. קאָן דער אויסשטעלער זיך נישט אונטערשרייבען, מעג ער בעצייכנען מיט אַ סיגמאַ, וואָס געלד אָפּשיקען אין געריכט און דאָס מוז אָבער אויף אַ פערשריפטליכען אופן בעשטעטיגט ווערען.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

ווענערישע און האַר-הויט-קראַנקהייטען. מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען, נעמט אָן פון 9—1 און 4—8 אָוונט. דאַמען פון 4—5 נאָכמ. ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

6653. דעמזעלבען.

איהר מוזט זיך קודם כל ווענדען מיט אַ בקשה אין פריעדענס-געריכט פון ראַיאָן, וואו דער פערלוירענער וועקסעל איז צאָהלבאַר, אַז מען זאָל איהם אַנערקענען פאַר אַנולירט. ערשט שפּעטער אויפ'ן סמך פון אַזאַ דעציזיע וועט איהר קענען אויפמאָהנען אייער חוב.

6654. אַ געוועזענער.

אויף געוויינליכער אַרבייטסלוינען און פענסיעס קאָן מען יאָ לעגען אַנ'אַרעסט פאַר אַ פּריוואַטען חוב. מען קאָן אָבער נישט סעקוועסטרירען קיין עמעריטור און אויך ,קיין אַלימענטען.

6655. שלמה ג—ן.

6656. אַ געטרייער לעזער לייב.

6657. P. L. פון ווסכאָדניאַ 40.

6658. אנשראַג.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאַקציע פון 3—4 טעגליך מיטברענגענדיג די צייטונג.

6659. אַ מעבעל-סוחר.

נישט וועגען דער צאָהל מלות האַנדעלט זיך, נאָר עס געהט הויפּטזעכליך אין דעם, צי די איינגעפּאַסענע סומעס פאַר די ליציטירטע זאַכען דעקען אַלע פּרעטענזיעס.

אויב יאָ, קאָן דער קאָמאָרניק לויט די ביי געלעגטע ווירקען תיכף אויסצאָהלען די צוגע'משפּט'ע סומען און די רעשט דעם בעל-חוב, וועמענס זאַכען זענען פערקויפט געוואָרען.

איז די סומע נישט ביכולת צו דעקען אַלע חובות, מוז דער קאָמאָרניק דאָס געלד אָפּשיקען אין געריכט און דאָס געריכט צוטיילט עס צווישען די מלות.

6660 I. K.

איהר דאַרפט זיך ווענדען אין זעלבען געריכט, אַז מען זאָל אייך די ווירקען איבערוואַלאָריזירען.

6661 זאַקמאַכער פון גאָוואָם. 4.

איהר דאַרפט זיך ווענדען וועגען דעם ענין אין הויפּט-ליקווידאַציע-אַמט אין וואַרשע.

6662 לאָס.

אַמבעקוועמסטען וועט פאַר אייך זיין צו שליסען אַ ספּולקע קאָמאַנדיטאָווע. דעם אַקט דאַרף צוזאַמענשטעלען אַ רעיענט.

געוויס אויב דער קאָמאַנדיט-שותף נעמט אַנטייל אין דער לייטונג מיט'ן געשעפט אפילו אויפ'ן סמך פון אַ ספּעציעלע בעפאָלמעכטיגונג, טראָגט ער די זעלבע סאָלידאַרע פעראַנטוואָרטליכקייט, ווי אַלע איבעריגע פירמאָווע שותפים לגבי די פליכטונגע און חובות פון דער פירמע.

6663 בערקהאָלץ.

קיין נאָמען קאָן מען נישט ענדערען: נישט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט און אויך נישט דאָס געריכט איז דערצו בערופען, דאָס געריכט קאָן נאָר אויסבעסערן אַ נישט ריכטיג פערשריבענעם נאָמען אין די מעטריקאַלע ביכער.

6664 אַ לעזער פון אַלעקסאַנדער-גאַס.

דערמיט, וואָס דער שוואָגער קויפט אויס אַ פּאַטענט אויף זיין נאָמען, ענדערט זיך נאָך נישט די לאַגע, ער מוז אונבעדינג שליסען אַ נייעם קאָנטראַקט מיט'ן הויז-ווירט.

ריזהערענדע ראָמאַנטישע געשיכטע פון אַ משומדת / פון מ. גלאַזערמאַן

3.

נחמה'קע וויל נקמה נעהמען.

נחמה'קע איז געווען אַזוי אויפגעבראַכט אויף איהרע אייגענע עלטערן, אַז זי האָט אַלץ געטראַכט אויף וואָס פאַר אַנ'אופן זי זאָל פון זיי נקמה נעהמען, פאַר וואָס זיי האָבען מיט אַזאַ אונעראַבאַרימליכקייט ביי איהר אַרויסגענאַרט איהר ליבען חתן; זי האָט אַ קורצע צייט זיך געטראָגען מיט דעם געדאַנקען אונטערצוצינדען זייער מיהל, אָדער עפּעס צו מאַכען אויף זיי עפּעס אַ בלבול; צום סוף אָבער האָט זי זיך מיישב געווען, זי וועט זיך שמד'ען; דאָס וועט פאַר זיי זיין די טיפסטע קרענקונג; דורך דעם—האָט זי זיך געזאָגט—וועט זי אגב, פּטור ווערען אויך פון איהר נייעם בעשערטען, וועלכער האָט פון איהר נישט געוואָלט אָפּשטעהן פאַר קיין פאַל. האָט זי זיך אין מיטען דער נאַכט אַרויסגע'גנב'עט פון דער היים און איז ענטלאָפען אין אַ צווייטען דאָרף. עס האָט שוין גענומען טאָגען, ווען זי האָט אָנגעקלאַפּט אין דער טיר פון דעם דאָרפישען גלח און זי האָט איהם דערצעהלט, אַז זי איז אַ יודיש קינד, אַ טאָכטער פון דעם מילנער אין דעם נאָהענטען דאָרף, און אַז זי פערלאַנגט פון איהם, ער זאָל איהר אָפּשמד'ען.

דער גלח האָט געקענט דעם יודישען מילנער; ער האָט געוואוסט, אַז ער איז זעהר אַ פרומער יוד; האָט ער פערשטאַנען, אַז ער וועט באַלד נעהמען זוכען זיין טאָכטער און עס וועט זיך אָנהויבען אַ טומעל; האָט ער דעריבער אפילו נישט געוואַרט די נויטיגע צייט, וואָס עס פאָדערט זיך לויט'ן געזעץ, יוען עס קומט אַ מענש בעטען מען זאָל איהם טויפען, און ער האָט איהר נאָך אין דער זעלבער וואָך אָפּגע'שמד'ט. דער מילנער האָט טאַקע באַלד גענומען זוכען מיטלען, ווי צו ראַטעווען זיין טאָכטער פון שמד; ער איז געלאָפען אין יאַנעווע, אין קאָוונע, געבעטען ביי פּראָמינענטע יודען, אַז זיי זאָלען זיך פאַר איהם משתדל זיין... עס איז שוין אָבער געווען פערפאַלען,—און דעם פערטרויערטען פאָטער, צוזאַמען מיט זיין גאַנצען הויז-געזינד, איז נאָר געבליבען זיך צו זעצען „שבעה״, ווי דער דין הייסט, נאָך זיין לעבעדיג פערפאַלענעם קינד...

נחמה'קע וויל צוריק זיך אַרויסרייסען.

נחמה'קע, וועלכע האָט מיט איהר טויף-נאָמען שוין דאַן געהייסען מאַריע, האָט די גאַנצע צייט זיך אויפגעהאַלטען אין גלח'ס הויז; מען האָט איהר נישט אַרויסגעלאָזען ווייטער פון דעם קלויסטער טויער און קיין יוד האָט נישט געקענט האָבען צו איהר קיין צוטריט. אָבער היימישע גויים פון איהר דאָרף, קומענדיג אָהער אין קלויסטער, האָבען איהר דערצעהלט מיט אַ שמחה וועגען דעם טרויער אין איהר פאָטער'ס הויז; זיי האָבען איהר דערצעהלט ווי איהר מוטער און איהרע אייגענע ברידערליך און שוועסטערליך בעוויינען איהר מיט טרערען, און ווי ביי אַלע יודען אין די אַרומיגע שטעדטלעך איז אַ יאָמער, ווי אין דעם „שרעקליכען טאָג״ (יום כפור).—האָט נחמה זיך שטאַרק פאַנאַנדערגעוויינט און געוואָלט לויפען צו זיי, זיי איבערבעטען, זיי טרייסטען, זיי זאָגען, אַז זי האָט חרטה, זי וויל מיט זיי צוזאַמען זיצען שבעה נאָך זיך אַליין. אָבער אויפ'ן בעפעהל פון דעם גלח, האָבען די קריסטען איהר באַלד אַרומגעכאַפּט, געבונדען די הענד און די פיס, אויף די אויגען אָנגעטון אַ גראָבע טוך, און אַזוי איהר אַוועקגעפיהרט ערגעץ אין אַ פרעמדען אָרט, וואו מען האָט איהר געהאַלטען פערשפּאַרט אין אַ פינסטערן קעלער און איהר געפּייניגט מיט הונגער און מיט דורשט... 4 וואָכען האָט זי זיך דאָרטען געמאַטערט; איהר לעבען האָט געהאַנגען אויף אַ האָר; פונדעסטוועגען האָט זיך איהר ענדליך איינגעגעבען אויפצובערעכען עפּעס אַ בעהאַלטענעם קליינעם פענסטעריל און זי האָט זיך אַרויסגעריסען אויף דער פרייער וועלט. עס איז שוין דאַן געווען אין מיטען העבסט, נאַסע טעג און קאַלטע נעכט; זי פלעגט זיך בעהאַלטען אין די טיפע גריבער ביי די וועגען-זייטען און פלעגט קריכען אויף אַלע פיער, וואַלענדיג אַזוי צו דערשלעפּען זיך אַהיים; אָבער דער גלח האָט צושיקט זיינע מענשען איבער אַלע וועגען; זיי האָבען איהר אויסגעשפּיאָנעוועט, געפּאַקט, געשלאָגען מכות-רצח ביז זי האָט פערלאָרען איהר בעוואוסטזיין, און זיי האָבען איהר ווידער אָפּגעפיהרט צום גלח אין דעם קלויסטער-הויף... דאָרטען איז זי געלעגען טויט-קראַנק עטליכע טעג,—געענוי ווי לאַנג, האָט זי אַליין נישט געוואוסט,—און איידער זי איז נאָך אין גאַנצען צו זיך געקומען, האָט דער גלח איהר מיט געוואַלד חתונה געמאַכט מיט דעם בעהייצער פון אַ קליינעם דאַמפּפער, וועלכער פאָהרט איבער דעם ווילי-טייך, וואָס לויפט פערביי אין יענעם געגענד, אַרום יענעם דאָרף צווישען יאַנאָווע און קאָוונע.

(פאָרטזעצונג קומט).

פאַרוואָס איז איבערגעריסען געוואָרען דער פּראָצעס?

בריף פון אַנרי טאָרעס צו א. א. גרוזענבערג.

מיט אייניגע וואָכען צוריק האָט זיך די רעדאַקציע פון ריגער „פריהמאָרגען" געווענדעט צום בעריהמטען יודישען פערטיידיגער אָ. אָ. גרוזענבערג. ער זאָל אַרויסזאָגען זיין מיינונג וועגען דעם צי אַנרי טאָרעס האָט ריכטיג געטוהן, וואָס ער האָט איבערגעריסען דאָס אויסהערען פון די עדות מצד דער פערטיידיגונג.

דער אינטערוויאו מיט א. א. גרוזענבערג איז איבערגעדרוקט געוואָרען כמעט אין דער גאַנצער יודישער פרעסע און איז אַזוי דערגאַנגען צו אַנרי טאָרעס. דאָס האָט אַרויסגערופען אַ היסטאָריש-וויכטיגען בריף-אויסטויש צווישען ביידע גרויסע יודישע פערטיידיגער.

א. א. גרוזענבערג האָט געגעבען די מעגליכקייט צו פערעפענטליכען פאָלגענדען בריף פון טאָרעס.

ה. גרוזענבערג, ריגע.

טייערער מיטברודער!

איהר פרעגט, וועלכע סיבות האָבען מיך בעוואויגען אין מיטען שוואַרצבאַרד-פּראָצעס זיך אָפּצוזאָגען פון די עדות מצד דער פערטיידיגונג.

ראשית, דאַרף מען בעמערקען, אַז די ערקלערונג וועגען אָפּזאָג איז געמאַכט געוואָרען נישט נאָר פון איין צד: דאָס איז געטון געוואָרען בתנאי, אַז אויך די ציוויל-מאָנער זאָגען זיך אָפּ פון אויסהערען די אַרויסגערופענע עדות פון זייער צד.

זאָל דאָס הייסען, אַז די פערטיידיגונג האָט מורא געהאַט פאַר דאָס עדות זאָגען פון די לעצטע? — בשום אופן גישט זיי וואָלטען נאָר איבערגע'חזר'ט די בעווייזען פון די פאָריגע פּעטלוראָוועס. נאָר אורטיילענדיג נאָך דעם גאַנג פון פּראָצעס, וואָלט דאָס אויסהערען זיי געדויערט נישט ווייניגער ווי איין וואָך, מהאי טעמא וואָלטען די עדות פון דער פערטיידיגונג געקענט קומען צום וואָרט ערשט אין צוויי וואָכען אַרום, דוקא אין דעם מאָמענט, ווען דאָס געפיהל פון אָפּגעטעמפּטקייט און מידקייט פון די שופטים, אַדוואָקאַטען, פּרעסע און געזעלשאַפט וואָלטען אומפערמיידליך געבראַכט דערצו, אַז מען וואָלט במילא געמוזט אָפּהאַקען די ויכוחים פון די צדדים און בלית ברירה וואָלט מען געמוזט מקריב זיין מיט דעם פערהער פון די עדות מצד דער פערטיידיגונג.

אָפּזאָגען זיך פון אויספרעגען נאָר די אָדער יענע עדות איז געווען פולשטענדיג אומעגליך. די ציוויל-מאָנער וואָלטען בשום אופן נישט מסכים געווען אויף אַן'אויסקלויב. זיי זענען אָבער איצט געווען מאָראַליש געצוואונגען אָנצונעהמען אונזער פאָרשלאַג, אויסקלייבענדיג אַזאַ טאַקטיק, האָבען מיר אויף דעם אופן געמאַכט אַ סוף צו די ויכוחים אין דעם גינסטיגען מאָמענט פאַר אונז.

די בעווייזען פון אָקאָרשט-אויסגעהערטען עדות ה' סאַפראָ האָט געמאַכט אַן ערשיטערנדען רושם. די מעהר בעדייטענדסטע פאָרשטעהער פון יודענטום ה' גאָלדשטיין, ה' שליאָסבערג און ה' מאָצקין האָבען מיט זייער עדות-זאָגען לטובת שוואַרצבאַרדן געמאַכט דעם געוואונשענעם איינדרוק, ה' טשעריקאָווער האָט אימפּאָנירט מיט דער רייכקייט און פעסטקייט פון זיין ערודיציע. דער גרעסטער פראַנצויזישער פיזיקער, איינער פון די גרעסטע מלומדים אין דער וועלט, פּראָפ. לאַנזשעווען, האָט אויסגעדריקט די פעסט-מאָטיווירטע מיינונג פון דער סאַמע אויסדערוועהלטער פראַנצויזישער געזעלשאַפט, דאָס עדות-זאָגען פון דער בעשולדיגונג האָט זיך אויסגעלאָזט לטובת דער פערטיידיגונג.

די עדית פון דער פערטיידיגונג, וואָס וואָלטען קימען נאָכדעם, וואָלטען געקענט טיילווייז, אָדער אינגאַנצען נאָר איבער'חזר'ן דאָס וואָס איז שוין געזאָגט געוואָרען ביז זיי. באַלאָדען דעם ענין דורך דעטאַלען, וואָלט נישט געקענט אַריינברענגען, וועלכע נישט איז ממשות'דיגע ענדערונגען. דאָס וואָלט נאָר געבראַכט צו מידקייט און איבערגעשפּאַנטקייט פון די שופטים.

אַ פּראָצעס פון געשוואוירענע ריכטער איז נישט קיין זיצונג פון אַ געזעלשאַפט פון געלערטע. מען דאַרף נישט פערגעסען, אַז דער פּראָצעס איז פאָרגעקומען אין פראַנקרייך, וואו עס עקסיסטירט נישט קיין יודען-פּראַגע און וואו קיינער, אחוץ אייניגע ספּעציאַליסטען, זענען נישט בעקאַנט אין אַ גענויגנדער מאָס מיט די היסטאָריש-עטנישע פּראָבלעמען, וואָס שווימען אַרויף אויפ'ן איבערפלאַך אין שייכות מיט'ן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס. די פערטיידיגונג האָט זיך געדאַרפט אָפּגעבען אַ דין-וחשבון נישט נאָר אין דער אַטמאָספער און אויפ'ן דיינקען פון פּאַריז וואָס איז לחלוטין אַנדערש ווי אין קיעוו, מאָסקווע, ריגע און וואַרשע, נאָר האָט אויך געמוזט זיך רעכענען מיט דער אומבאַהאַוונטקייט פון דער טעמע מצד דער געזעלשאַפטליכער מיינונג, פון וועלכע די געשוואוירענע זענען געווען די פאָרשטעהער. די געזעץ-געבער, וועלכע האָבען איינגעשטעלט די דינים וועגען די געשוואוירענע ריכטער, האָבען נישט געקענט פאָראויסזעהן, אַז אַ רוסישער יוד וועט ווען נישט איז אין פּאַריז טויטען אַן'אוקראַינישען אַטאַמאַן.

צוליב'ן פעהלען פון אַ אין אַ גענוגנדער מאָס קאָמפּעטענטען טריבונאַל, זיך פונאַנדערצוקלויבען אין אַזאַ ענין, האָט מען געמוזט האָבען אין זינען די פּסיכאָלאָגיע פון אַ פראַנצויזישען מיטעלמענש, וועלכער האָט געמוזט אין עטליכע טעג זיך שאַפען אַ פאָרשטעלונג וועגען די געשעהענישען אין אוקראַינע, וואָס אפילו קוואַליפיצירטע ספּעציאַליסטען האָבען עס געדאַרפט שטודירען אין משך פון יאָהרען.

דאָס, וואָס איז וויכטיגער פאַר אַלץ אין אַזאַ פּראָצעס איז נישט די בעלויכטונג און די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען אין בעשוויערען דעם ענין מיט פּרטים, וועלכע זענען ליידער אַזוי טרויעריג עהנלעך איינער אויף די אַנדערע, און איבערחזרן די זעלבע און די אייגענע אַרגומענטען, נאָר דער פּסק-דין פון די געשוואוירענע: שוואַרצבאַרד איז בעפרייט! איך דערלויב זיך צו זעהן אין דעם אַ בערעכטיגונג פאַר מיין אויסגעקליבענעם פערטיידיגונגס-מעטאָד, וועלכען איך האָב אָנגענומען מיט מיין פולער אחריות און מיט'ן בעוואוסטזיין פון דער הויכער שליחות, וועלכען מען האָט מיר אָנפערטרויט.

נעהמט צו, מיין טייערער ברודער, דעם אויסדרוק פון מיין גרויסער סימפּאַטיע און אַכטונג צו אייך,

(—) אַנרי טאָרעס.

„אַרט"
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון
„מאַנטיפּעל"
זאַכאַדניאַ 43.

היינט ווידערהאָלונג
פון דער פּרעמיערע

היינט, מאָנטאָג—2 פאָרשטעלונגען פון גראַנדיעזען,
ערפאָלגרייכען 3-טען פּראָגראַם א. נ.:

נסים מן השמים

I.
1) פּראָלאָג
2) נסים
3) מאַסקעס
4) אונט. אַקליין ביימעלע
5) ישוב'ניקעס
6) עקסצענטריש. טאַנץ
7) בלאָפערס.
II.
8) משיח
9) טויב, טויבען-כאַפּער
10) די זון פערגעהט...
11) חסיד'שער טאַנץ
12) אַלטע שטאָדט
(גרויסע רעוויע)

מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, אַרט.-מאַלערס: ד. מאַטוס און בלום. רעזשי: מ. פּולאַווער. קאָנפער.: קאַזאַנאַווער
קאָנצערט-מייסטער: ביינגעלמאַן.
אָנהויב פּינקטליך 8 און 10 אָוונד. די קאַסע איז אָפען פון 5 נאָכמ.

חורבן און אויפבוי.

(ענדע פון 3-טע זייט)

זיין איינציגע עובדא איז צו קלאַפען אויף די שטיינער.

אָדעס קוקט איצטער אויס ווי צוריקגעשליידערט צום צושטאַנד פון פופציג יאָהר צוריק. פון איין זייט עלעקטרישע בעלייכטונג, ברייטע גאַסען, בוימער אויף די טראָטואַרען. פון דער אַנדערער זייט צוריקגעשטאַנענקייט, ליידיגקייט, קליינשטעדטעלדיגקייט. איהר זעהט די שפורען פון דער אַמאָליגער אָדעס: מאַגאַזינען מיט ריזיגע שויפענסטער, פאַרקען און סקווערען. איז איהר קוקט אָבער אַריין אין די דאָזיגע מאַגאַזינען, זעהט איהר ווי פוסט זיי זענען, ווי די סחורות אינוועניג זענען אָרימע. אין די פאַרקען און אויף די סקווערען זעהט איהר מענשען מיט טרויעריגע געזיכטער, אומעטיגע אויגען. געבליבען זענען בלויז די שפורען, דאָס לעבען אַליין האָט זיך אינגאַנצען געענדערט. אָדעס, ווי ניי עס איז דאָס איצטיגע רוסלאַנד.

— זאָגט מיר נאָר, בחור'ל — ווענד איך זיך צום „איזוואָשטשיק" — פון וואַנעט האָסטו גענומען אַ פערד און אַ דראָזשקע?

— ירושה פונ'ם טאַטען. ער איז דער'הרג'עט געוואָרען. ביז איך בין אונטערגעוואַקסען האָט די מאַמע געטריבען און איצט, אַז איך בין שוין גרויס, אַרבייט איך.

די דאָרע פלייצעס זיינע האָבען אַ שאַרפען צוק געטון, ער האָט אַ ציה געטון די לייצעס און אָפּגעשטעלט דאָס פערד.

מיר זענען צוגעקומען צום האָטעל בריסטאָל, וואָס איצטער הייסט ער „קראַסנאַיאַ גאָסטיניצאַ". דער האָטעל קוקט פון דרויסען אויס זעהר רייך, אַמאָל געווען דער בעסטער אין אָדעס, נאָר גרויסע סוחרים האָבען זיך געקענט פערגינען צו פערפאָהרען אַהער. איצט איז בריסטאָל אונטער דער אויפזיכט פון אָדעסער סאָוויעט, פון דרויסען איז ער שוואַך בעלויכטען, כמעט פינסטער. איהר קענט זיך נישט בעפרייען פון דער געדעכעניש פונ'ם אַמאָליגען בריסטאָל, וואָס האָט געקאָכט מיט לעבען, מיט פרייד, מיט מסחר, מיט שיכורים, מיט פערדעכטיגע פרויען.

די צרה איז, וואָס דער פרעמדער מאַכט פערגלייכען און פון אויבען-אויף דערזעהט ער דעם חורבן. ווייניג קאָנען אָבער אַריינקומען טיפער און זעהן דעם אויפבוי פון נייעם לעבען, וואָס איז אינטערעסאַנט מיט'ן לעבענסשטייגער, מיט די פאָרמען, און מיט אַלצדינג, וואָס איז אַזוי אַנדערש ווי דאָס גאַנצע לעבען אין איראָפּאַ.

(מאָרגען-זשורנאַל).

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָרים לעבלאַן

30)

זי האָט ווידער אויפגעהויבען אין דער הויך די האַנד, אָבער פאַמעליך מיט קענטיגער אומרוהיגקייט. די דאָזיגע סצענע האָט אַרויסגערופען אַ דערדריקענדע טראַגישע שטימונג.

— און ווען איך וואָלט זיך אָפּגעזאָגט דאָס צו טון? — האָט זי פּלוצלינג אַ פרעג געטון.

— איהר האָט דאָס רעכט זיך אָפּצוזאָגען — האָט דער פּאָליציי-פּרעפעקט געענטפערט — צי לוינט זיך עס אָבער? איך בין איבערצייגט, אַז אייער אַדוואָקאַט אַליין וועט עס אייך ראַטען צו טון.

— מיין אַדוואָקאַט? — האָט זי אַרויסגעשלוכצט, פערשטעהענדיג, ווייזט אויס, וואָס דער פּרעפעקט מיינט דערמיט צו זאָגען.

פּלוצים האָט זי מיט אַ פערצווייפעלטער ענטשלאָסענקייט געטון דאָס, וואָס מ'האָט זי געצוואונגען צו טון.

זי האָט געעפענט דאָס מויל...

צווישען די ראָזע ליפּען האָבען אַ גלאַנץ געטון איהרע שיינע געזונדע ציינער, וואָס האָבען זיך איינגעביסען אין עפּעל.

— שוין, הער פּרעפעקט.

דער הער דעמאַליאָן האָט זיך געווענדעט צום אויספאָרשונגס-ריכטער:

— איהר האָט יענץ עפּעל?

— אָט האָט איהר, הער פּרעפעקט.

דער פּרעפעקט האָט פערגליכען ביידע אָנגעביסענע פירות און איין אויסרוף האָט זיך ביי אַלעמען אַרויסגעריסען.

די שפורען זענען געווען דיזעלבע.

אמת, ערשט שפּעטער האָט די גענויע עקספּערטיזע געקאָנט דעצידירען, צי די פאָרם און דער שטח פון צאָהן צו צאָהן איז געווען די זעלבע. אין אַלגעמיין אָבער איז די פאָרם געווען אַזוי עהנליכע פון שפור צו שפור, אַזוי אַז צו האָבען אַ טעות איז געווען שווער.

קיינער פון די אָנוועזענדע האָט קיין וואָרט נישט אַרויסגערעדט.

די פרוי פּאָוויל גופא איז געווען טויט-בלאַס, שיער משוגע פאַר שרעק, און זי האָט זיך פון אָרט נישט גערוהרט.

דער טראַגיזם פון יאוש אָבער, וואָס האָט זיך אויסגעמאָהלט אויף איהר עמפּפינדליכען פּנים, האָט ביי קיינעם נישט געפונען קיין ווידערקלאַנג — איז קיינעמס האַרצען נישט.

דער בעווייז געגען איהר איז געווען, ווי מען זאָגט, אויפ'ן האַנד.

די זעלבע ציינער האָבען אָנגעביסען ביידע עפּעל.

— ביטע, פרוי... — האָט אָנגעהויבען דער פּאָליציי-פּרעפעקט.

— ניין... דאָס איז אַ ליגען! — האָט די פרוי פּאָוויל משוגענערווייז אויסגעשריגען — דאָס אַלץ איז בלויז אַ שרעקליכער חלום! איהר וועט דאָך מיך נישט אַרעסטירען, נישט וואָהר?.. דאָס וואָלט דאָך געווען גרויזאַם!.. פאַרוואָס קומט עס מיר דען?.. איך שווער אייך, אַז איהר האָט דאָ אַלע אַ טעות!

זי האָט זיך מיט ביידע הענד אָנגעכאַפּט פאַר'ן קאָפּ.

— דער מוח צוזעצט מיר דעם שאַרבען!.. מיט וואָס האָב איך זיך פאַר אייך פערזינדיגט?.. איך האָב נישט דער'הרג'עט — איך שווער אייך!.. איהר האָט מיר ערשט וועגען אַלץ דערצעהלט... איך האָב אפילו נישט געוואוסט וועגען גאָרנישט... מיין אומגליקליכער מאַן... און עדמונד, וועלכער האָט מיר אַזוי ליב געהאַט... און איך האָב איהם אַזוי ליב געהאַט!.. מען דער'הרג'עט דאָך נישט אָהן אַ סיבה! צו-וואָס האָב איך עס דען געדאַרפט טון?.. דערקלעהרט עס מיר...

אין אַ נייעם אָנפאַל פון משוגענעם גרימצאָרן האָט זי מיט געביילטע פויסטען זיך געווענדעט צו די אָנוועזענדע:

— איהר זענט אודאי תלינים!.. איהר האָט נישט קיין רעכט צו פייניגען אַזוי אַן'אומשולדיגע פרוי!.. בעשולדיגען... אַרעסטירען... פאַרוואָס? געמיינע לייט זענט איהר... און איהר, בעזונדער! — האָט זי אָנגעוויזען אויף פערענאַ'ן — איהר זענט דער ערגסטער שונא מיינער... ס'איז, זעלבסטפערשטענדליך, נישט אָהן אַ סיבה!.. איהר זענט דאָ געווען די נאַכט!.. טאָ פאַרוואָס זשע אַרעסטירט מען נישט אייך, נאָר דוקא מיך?! איך בין דאָ נישט געווען... און איהר זענט דאָ יאָ געווען... איך ווייס נישט, וואָס דאָ האָט זיך געטון...

די לעצטע ווערטער האָט זי אַרויסגערעדט אין אַזאַ אויפרעגונג, אַז מען האָט זיי שוין קוים געקענט פערשטעהן.

די כוחות האָבען איהר אָנגעהויבען צו פערלאָזען. זי האָט זיך געמוזט אַוועקזעצען.

זי האָט אַרונטערגעלאָזט דעם קאָפּ אויף די קניע, און ווידער אויסגעבראָכען אין אַ יאָמערליכען געוויין.

פערענאַ איז צו איהר צוגעגאַנגען און אויפהויבענדיג איהר עטוואָס דעם קאָפּ, האָט ער געזאָגט:

— די שפורען פון די ציינער אויף ביידע עפּעל זענען די זעלבע. ס'איז דעריבער קיין ספק נישט, אַז דאָס זענען אייערע ציינער...

— ניין! — האָט זי אָפּגעלייקענט.

— ס'איז אַזוי! — האָט איבערגע'חזר'ט פערענאַ — דאָס איז אַ פאַקט נישט צום לייקענען. אָבער אפשר האָט איהר דאָס ערשטע עפּעל אָנגעביסען נישט די היינטיגע נאַכט, נאָר פריהער?.. מיט אַ פּאָר טאָג פריהער?..

— יאָ, דאָס איז מעגליך! — האָט זי אַרויסגעשלוכצט — איך דערמאָהן זיך... נעכטען אינדערפריה...

— ניין, ליבע פרוי — האָט דער פּרעפעקט איבערגעריסען — דאָס איז אַ בבא-מעשה. איך האָב זיך נאָר-וואָס געפרעגט ביי אייער דינער, ביי סילוועסטערען. נעכטען אין אָוונד האָט ער געבראַכט דאָס קיישעל, אין וועלכען עס זענען געווען פיער עפּעל. היינט פריה האָט איינער געפעהלט. דאָס געפונענע עפּעל איז, אַלזאָ, אומבעדינגט דאָס פערטע, און איז אָנגעביסען געוואָרען היינט ביינאַכט. די שפורען אויף דעם עפּעל זענען פון אייערע ציינער.

(פאָרטזעצונג קומט).

TOM MIX

שוואַדראַן דער העלדישער

היינט און פאָלגענדע טעג

CZARY

אין דער הויפּט=ראָלע דער ליבלינג פון אלע קינא=בעזוכער, דער קעניג פון די קאָוובאָיען
אַכטונג! אויפ׳ן ערשטען סעאַנס זענען אַלע פּלעצער צו 75 גראָשען.

זשאַראָבקעס

:—: און :—:
אַלעראַרט

עלעקטראָטעכנישע מאַטעריאַלען

Składy Elektrotechniczne A. SZCZEKACZ, Zawadzka 16A עמפּפעהלן

פעלץ=וואַרען

אַלעראַרט אין רויהען און פערטיגען צושטאַנד
צו צוגענגליכע פּרייזען און אויף בעקוועמע בעדינגונגען
עמפּפעהלט הורט און דעטייל

M. BRAJTBART

Łódź, Pl. Wolności 8, telefon 53-98.

Dr.med. A. MAZUR

אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע-און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א. אַז. וו.)

האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף ווּלטשאַנסקאַ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11³⁰—12⁵⁰ און פון 3—5 נאָכמ. 770

בעקאַנטמאַכונג !!!

י. טויבע.

דערמיט ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אַז,

געברידער טויבע,

וועלכע האָבען זיך בעריהמט געמאַכט אין גאַנץ פּוילען בעזונדערס אין לאָדז מיט זייער אויסגעצייכענט שפּילען, גוטער און צופרידענשטעלענדער בעהאַנדלונג עמפּפעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אַנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אויף פאָלגענדע אַדרעסן:

נאָווא=צעגעלניאַנאַ 22,
אַל. 1-טער מאַי 18,
ווּלטשאַנסקאַ 18.

בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואָס קומען פאַר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אָנגענומען. — געדענקט די אַדרעס!

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd' tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 20 grudnia 1927 r.
Wesoły dramat w 8 akt.

PAT i PATACHON
JAKO WŁADCY (PODPORY TRONU)

NAD PROGRAM aktualny film p. t.:

Marszał. Piłsudski w Genewie

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.
Następny program: „METROPOLIS" od 1-go stycznia
Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

פאַדערט איבעראַל נאָר די פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען
Palma-Patent

פאַבריקס - מאַרקע פּראָוועהן מיט דער

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר שטעטס אויף לאַגער און א גרויסען אויסוואַהל:

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטער-מעס.

מאַטראַצען

געבעטע, שאַסלאָנגען און האַנדלער

קאָוועטקעס און טאָפטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ענגלעך אייזערנע אַדער גרוין 17 זל. פעלדעט-בעטלעך 14 זל.

פאַבריקס-פּרייזען. טייערע בעהאַנדלונג.
הורט. זאָמטליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.

לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעלעפאָן 31-85.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן=אַרצט

M. KARABANOW

ווּלטשאַנסקאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09

הײלט, פּלאָמבירט צ׳הם צײַהן, נעמט אָהן שמערצען, קינסטליכע צייהן אָהנע גומען און רעפּאַראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפיהרט.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד. 1195
לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזאַנסט.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 33-16.

ד״ר ראָקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—3 7—6
ד״ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשמיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורט-הילף	11-1½ 5—6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	5-4 זונ. 1—2
ד״ר וויינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד״ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאַהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאַהן-אַרצט	9—2

צאַהן-טעכניק, בעליכטונג, קאַראַנען, פּלאָמבען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען. קאַרק-לאָמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.
וויזיט אין דער שטאָט.

אגודת צעירי לומדי שעורי ערב ע״י פועלי אמוני ישראל

לודז, פּולנאַצנאַ 11.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, דער גאַנצער יודישער רעליגיעזער יוגענד אין לאָדז, אַז היינט, מאָנטאַג, פּרשת ויגש דעם 26. דעצ. פּינקטליך 8 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון „פּועלי אמוני ישראל", ווּלטשאַנסקאַ 68 70

א גרויסע פערזאַמלונג

אויף דאָס טעמאַ: „די בעדייטונג פון לימוד התורה פאַר דער יודישער יוגענד"

פערבונדען מיט דער פייערליכער ערעפנונג פון אונזער „שעורי ערב".

מיט רעפעראַטען וועלען אַרויסטרעטען ה״ה: ד. ה. זילבערשטיין, פּרנס י. צעדערבוים, דירעקטאָר מ. נ. קאַמעניעץ, פ. לאַנדבערג, י. זילבערבערג

איינגאַנג פריי! :—: חברים ערשיינט מאַסענווייז!

א

מביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען!

קען מען קויפען אַלערליי

פעלץ=וואַרען

...... נאָר ביי דער לאַנג-יעהריגער פירמע ......

ל. ב. פעפער, ווּלטשאַנסקאַ 42.

בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעט אויפ׳ן אָרט. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און רעעל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34
tel. 59-40.

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע נעמט אָן פון 5—9 אָוועגד.

Dr. med. M. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאַדניע טעל. 49 66

צאַהן=כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי שטשענקעס, גומענס, דזיאָנסלעס, צאַהן פּיסטולעס א. אַז. וו. נעמט אָן פון 1½—5 זונטאָג און יום-טוב פון 10—12

לעבער

צו נעהמען אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען ביי

ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

אכטונג, בוכהענדלער

און פּאַפּיר-סוחרים!

אַבריס-קאַלענדאַרען, וואָכען-קאַלענדאַרען און טאַשען=בלאָקען צו בעקומען ביי

א. מ. גרובשטיין, ווּלטשאַנסקאַ 54 (פראָנט, 1. שט.).

910

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!

בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אַנגעלעגענהייטען, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52,

וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט׳ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעט וועגען דירה אינאָורזשאָנד-ראָזיעטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען=אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניע 52.

אַכטונג, ה״ה פּריזיערס!

קעלניש בלומען-וואַסערן	נור 3.60	אַ קילאָ
וועזשעטאַל	„ 3.00	„
פּיקסין צום ראַזירען	„ 7.75	„
בריליאַנטין	„ 3.60	„
פראַנצויזישער לאַקיר	„ 45 גר.	אַ דעקאָ

עמפּפעהלט די פּערפומעריע

J. DRUKIER
11 ZAWADZKA 11.

פאַר אַנגראָסיסטען—ראַבאַט.

עלטערען!

פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש״י נ״ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העבּרעאיש און יודישע בריוו זעלבסט צוזאַמענגעשטעלען דורכ׳ן בעקאַנטען אָרטאָדאָקסישען העבּרעאישען לעהרער י. ד. ראָזענפעלד, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קוואַר 8. רעכטס 2 שט. בעמ. ס׳ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אַז א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאָלג גאַראַנטירט!

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר ליבּיטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד״ר שפּירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד״ר בערגסאָן	פרויען און געבורט-הילף	3—4

פסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון. בעשטראַהלונג איניעקציעס, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פאַרלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמט אָן:

ד״ר ווילבערשטיין	צאַהן-אַרצט	10—2 נמ.
ד״ר לאָזשינסקי סמאָראָפּאָרסקאַ	צאַהן-אַרצט	5—7

קינסטליכע צייהן, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.